

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ
СІКОРСЬКОГО»**

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра економіки і підприємництва

«На правах рукопису»

УДК 658.8

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Круш П.В.

“ ” _____ 2019 р.

Дипломна робота

на здобуття ступеня бакалавра

з напрямку підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»

на тему: «Економічне обґрунтування напрямів зростання прибутковості діяльності ПАТ «Кондитерська компанія «АВК».

Виконав: студент IV курсу, групи УЕ-51

Вальчевський Видим Юрійович

Керівник к.е.н., доцент Хринюк О.С.

Консультант з економіко-математичного

підрозділу к.е.н, доц. Кузьмінська Н.Л.

Рецензент к.е.н., доц. Черненко Н.О.

**Засвідчую, що у цій дипломній
роботі немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних посилань.**

Студент_____

Київ – 2019 року

**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра економіки і підприємництва**

Рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)
Напрямок підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ Круш П.В.

«___» _____ 2019р

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу студенту

Вальчевському Вадиму Юрійовичу

1. Тема роботи «Економічне обґрунтування напрямів зростання прибутковості діяльності ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»», керівник роботи: Хринюк Олексій Сергійович, к.е.н., доцент кафедри економіки і підприємництва затверджені наказом по університету від 11.01.2019 року № 25-с.

2. Строк подання студентом роботи: 29.05. 2019- року.

3. Вихідні дані до роботи: Форма №1 «Баланс», Форма №2 «Звіт про фінансові результати», статистична звітність за 2013-2017 роки, законодавчі та нормативні акти України.

4. Зміст роботи:

1.1 Сутність теорії прибутку і прибутковості

1.2 Чинники, що впливають на темпи прибутковості

1.3 показники прибутковості підприємства

2.1 Техніко-технологічна характеристика підприємства ПАТ
«Кондитерська компанія «АВК»

2.2 Аналіз економічного стану ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»

2.3 Аналіз формування прибутку підприємства та рівень його рентабельності

2.4 Кореляційно – регресійний аналіз прибутковості підприємства ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»

3.1 Визначення головних внутрішніх і зовнішніх чинників підвищення прибутковості ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»

3.2 Резерви збільшення прибутку ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»

3.3 Економічне обґрунтування використання внутрішніх резервів підвищення рентабельності ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 2, пункт 2.4	к.т.н., доц. Кузьмінська Н. Л.		
Нормоконтроль	к.е.н., доц. Кривда О.В.		

7. Дата видачі завдання: 15.11.2018 р.

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Затвердження теми науковим керівником	25.12.2018 р.	
2	I розділ написання д/р	28.01.2019 р.	
3	II розділ написання д/р	11.03.2019 р.	
4	III розділ написання д/р	18.04.2019 р.	
5	Попередній захист дипломної роботи	24.05.2019 р.	
6	Строк подання дипломної роботи на кафедру	29.05.2019	
7	Захист дипломної роботи	17.06 – 20.06.2019	

Студент _____

Вальчевський В.Ю.

Керівник роботи _____

Хринюк О.С.

Реферат

Дипломна робота Вальчевського Вадима Юрійовича на тему «Економічне обґрунтування напрямів зростання прибутковості діяльності ПАТ «Кондитерська компанія «АВК», напрям підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», КПІ ім. І. Сікорського, 2019, Київ.

Дипломна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Робота виконана в обсязі 82 сторінок, містить 12 рисунків, 24 таблиці та 1 додаток.

Мета роботи полягає в аналізі існуючих показників ефективності фінансової діяльності підприємства, а також напрямів та способів підвищення його прибутковості ПАТ «Кондитерська компанія «АВК».

Для економічного обґрунтування напрямів підвищення ефективності фінансових діяльності ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» в роботі використані такі методи: логічний метод, метод горизонтального і вертикального аналізу, графічний метод, методи економіко-математичного моделювання, метод логічного узагальнення та порівняльний.

В роботі було проаналізовано показники, які характеризують діяльність підприємства та досліджено показники рентабельності. Аналіз показав, що підприємству необхідно збільшувати величину прибутків для того, аби мати змогу сплачувати рахунки з поточних зобов'язань. Для того, щоб покращити дану ситуацію необхідно встановлювати нову виробничу лінію і завдяки цьому підвищити загальну прибутковість підприємства.

Об'єкт дослідження – фінансова діяльність ПАТ «Кондитерська компанія «АВК».

Предметом дослідження є теоретичні і практичні аспекти використання прибутків ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК», визначення основних напрямків підвищення його прибутковості.

Ключові слова: прибутковість, підприємство, виробництво, дохід, прибуток, витрати, фінансовий стан, зобов'язання, собівартість.

Abstract

Degree work Valchevsky Vadim Yuryevich on the topic "Economic justification of the activities of enterprises PJSC" Conservative company AVK ", the direction of preparation 6.030504" Business Economics ", KPI them. I. Sikorsky, 2019, Kyiv.

Thesis consists of introduction, 3 chapters, selected, list of used sources and applications.

The work is performed in an object of 82 pages, containing 12 figures, 24 tables and 1 application.

The purpose of the work is to analyze the existing effective results of the financial activity of the enterprise, as well as directions and possibilities of its receipts by PJSC "Confectionery Company AVK".

For the economic substantiation of supervision over the efficiency of financial activity of PJSC "Confectionery Company AVK", the following methodological methods are used in the work: logical method, horizontal and vertical analysis method, graphical method, method of economical-mathematical modeling, method of logical generalization and comparison.

The work analyzed the indicators that characterize enterprise activity and the research profitability indicator. The analysis showed that entrepreneurs should increase huge profits in order to be able to plan current bills. In order to improve the situation, it is necessary to establish a new production line and thereby increase the overall profitability of the enterprise.

The object of research is the finances of PJSC "Confectionery Company AVK".

The subject of the research is theoretical and practical aspects of the use of profits of PJSC "Confectionery Factory" AVK, definition of the main directions of increase of its profitability.

Key words: profitability, enterprise, production, income, profit, expenses, financial condition, obligation, prime cost.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ І. ТЕОРІЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Сутність теорії прибутку і прибутковості	10
1.2. Чинники, що впливають на темпи прибутковості	22
1.3. Показники прибутковості підприємства	26
Висновки до розділу І	30
РОЗДІЛ ІІ. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ	32
2.1. Техніко-економічна характеристика ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК»	32
2.2. Аналіз економічного стану ПАТ «Кондитерська компанії «АВК»	41
2.3. Аналіз формування прибутку ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» та рівня його рентабельності	48
2.4. Кореляційно – регресійний аналіз прибутковості підприємства ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»	61
Висновки до розділу ІІ.....	65
РОЗДІЛ ІІІ. ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМКІВ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПАТ «КОНДИТЕРСЬКА КОМПАНІЯ «АВК»».....	67
3.1. Визначення головних внутрішніх і зовнішніх чинників підвищення прибутковості ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»	67
3.2. Резерви збільшення прибутку ПАТ «Кондитерська компанія «АВК».....	69
3.3. Економічне обґрунтування використання внутрішніх резервів підвищення рентабельності ПАТ «Кондитерська компанія «АВК».....	76
Висновки до розділу ІІІ	79
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	83
ДОДАТКИ	87
Додаток А	89

ВСТУП

Дана тема є **актуальною** для будь-якого підприємства, будь-якої країни, залежно від мети діяльності, через те, що за наявності прибутку можливе функціонування комерційного підприємства.

В умовах переходу України до ринкової економіки метою створення і господарської діяльності підприємств є отримання прибутку.

Забезпечення безперебійного потоку фінансових ресурсів для виконання підприємством визначених статутних завдань знаходиться в центрі уваги керівників підприємства, власників і господарських партнерів та органів державного управління і контролю.

Прибуток є основним джерелом збагачення та виконує такі функції:

1. Облікову – показує результати роботи підприємства та є необхідним елементом ціни продукції чи послуг.
2. Розподільча – через прибуток здійснюється регулювання розподілу ресурсів і доходів між суб'єктів та галузями.
3. Стимулююча – так як отримання прибутку є основною метою підприємств, то при отриманні прибутку підприємці впевнені в своїх діях та будуть і далі продовжувати діяльність, проводити модернізації, всі дії для подальшого отримання таких результатів, та їх підвищення.

Метою дослідження є визначення, аналіз та можливість підвищення прибутковості підприємства.

Для досягнення поставленої мети ставилися наступні **завдання**:

1. дослідити сутність поняття «прибутковості», його функції, структуру та роль у забезпеченні діяльності підприємства;
2. проаналізувати ефективність формування та використання прибутку на підприємстві;
3. дослідити основні шляхи підвищення рівня прибутковості підприємства.

Об'єктом дослідження є фінансові результати діяльності ПрАТ «Кондитерська фабрика «АВК» м. Дніпро.»

Предметом дослідження є теоретичні і практичні аспекти використання прибутків ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК», визначення основних напрямків підвищення його прибутковості.

Методи дослідження. Для розв'язання визначених завдань, досягнення мети використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження: методи системного аналізу, методи причинно-наслідкового, розрахунково-конструктивного аналізів, методи порівняльного аналізу, методи прямого структурного аналізу, метод групування, порівняння,

Інформативною базою дослідження виступили:

1. праці вітчизняних та зарубіжних фахівців в галузі фінансового аналізу;
2. матеріали спеціалізованої періодичної преси;
3. нормативно-правові матеріали;
4. бухгалтерська звітність підприємства.

РОЗДІЛ I. ТЕОРІЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність теорії прибутку і прибутковості

Прибуток як об'єкт дослідження у економістів існує більш трьохсот років. В наші дні прибуток становить інтерес як об'єктивним та вивчення практично всіх громадських наук: історії, соціології, економічної теорії та історії, культурологи, права та ін. До теперішнього часу розроблено та обгрунтовано величезна кількість тлумачень цього явища економічного життя. В основному поняття прибутку розвивалося відповідно до зміни ролі матеріального виробництва і його як суб'єкта управління. Як наслідок цього в економічній науці не сформувалася єдина теорія прибутку. Нагадаємо деякі осново-

які вважають підходи до виявлення суті прибутку, домінуючі в економічній літературі.

Адам Сміт розглядав прибуток як чинник, що формується у власника капіталу, який є також організатором економічного процесу. У своїй праці «Дослідження про природу і причини

багатства народів »А. Сміт вказував на фундаментальні властивості економіки, які найбільш повно розкриваються в діяльності підприємців в умовах конкуренції. Вивчаючи процеси формування прибутку на підприємствах, А. Сміт припускав, що прибуток підприємців можна розглядати як форму заробітної плати. А. Сміт зауважував: «Не виключається думка, що прибуток на капітал є інше ім'я для винагороди особливого виду праці, а саме праці по нагляду і управління » [44]

Важливий внесок у розвиток теорії прибутку і управління вніс видатний французький економіст Жан-Батист Сей (1767 - 1832). У своїй праці «Трактат політичної економії» (1803) він виклав розвинену теорію виробництва і розподілу, відводять важливу роль підприємцю. Головну функцію підприємця (entrepreneur) Ж.-Б. Сей бачив в координації факторів виробництва: землі, капіталу і людського фактора, що включає не тільки праця, а й наукові знання, необхідні для організації виробничого процесу. Виконання цих функцій

пов'язане з певною часткою ризику, хоча Ж.-Б. Сей явно не підкреслює його значення [9]. Як можна бачити, це практично повний виклад концепції прийнятої ідеології управління сучасної західної і останнім часом російською економікою. Величина факторних доходів, згідно Ж.-Б. Сею, визначається законами попиту та пропозиції особистостей підприємців. Існує ринок, на якому визначається заробітна плата підприємця. Ж.-Б. Сей визначає основні чинники підприємництва, які оцінюються на цьому «ринку»: особисті якості підприємців, їх досвід, «зв'язку». Їм також зазначалося, що крім заробітної плати в дохід підприємця входять відсоток на належний йому капітал і премія за ризик. У той же час Ж.-Б. Сей вважав дохід підприємця залишковим. Підприємець купує фактори виробництва і продає продукт свого виробництва. Те, що залишилося після відшкодування цього, становить прибуток підприємства і власне дохід підприємця. В цілому у Ж.-Б. Сея функції підприємця зводяться до активного управління організацією в своїх інтересах (зокрема, найманого, з урахуванням творчих аспектів його діяльності), і він істотно відрізняється від капіталіста - власника капіталу.

Представник німецької класичної економічної школи Йозеф фон Тюнен відзначав іншу сторону підприємницької активності. Це - «тягар несення ризику». Й. Тюнен визначає прибуток підприємця як залишковий дохід, що виходить, якщо з валової виручки відняти відсоток на інвестований капітал, плату за управління і страховий внесок. При цьому страховий внесок зв'язувався з обчисленим ризиком підприємства. Таким чином, дохід підприємця пов'язаний з непередбачуваним ризиком, від якого не можна застрахуватися. Підприємець, по суті, є «винахідником і дослідником у своїй області» [20].

К. Маркс, спираючись на трудову теорію вартості А. Сміта, бачив в підприємця капіталіста, що направляє свій капітал на створення додаткової вартості - прибутку за рахунок експлуатації робітничого класу. Оскільки капітал - це процес самозростання вартості, то природно впливає, що «... рушійним мотивом і певною метою капіталістичного виробництва є якомога більшу самозростання капіталу» [20]. При цьому він вперше показав, що процес

управління виробництвом з метою зростання капіталу з його реальним збільшенням супроводжується відділенням функцій капіталіста від функцій найманих керуючих. «Капіталіст не тому є капіталістом, що він управляє промисловим підприємством, навпаки, він стає керівником промисловості тому, що він капіталіст» [20]. Поки капіталіст сам шукає шляхи підвищення ефективності капіталу, він є власне підприємцем. Потім завжди при успішному зростанні капіталу відбувається процес диференціації управлінської праці і передачі повноважень управління на низький ієрархічний рівень. «Як армія потребує своїх офіцерів і унтер-офіцер, точно так же для маси робітників, об'єднаних спільною працею під командою одного і того ж капіталу, потрібні промислові офіцери (керуючі, managers) і унтер-офіцери (наглядачі, overlookers), які розпоряджалися під час процесу праці від імені капіталу» [20]. Таким чином, у великому виробництві саме наймані менеджери, а не капіталісти стають провідниками капіталістичної активності і, відповідно, підприємництва. Основні противники ідей К. Маркса критикують його як за те, що він вивів прибуток як форму експлуатації (ця сторона прибутку зазвичай замовчується), а також за те, що неможливо за допомогою його підходу виявити підприємницький прибуток, яка визначається не в цілому по економічній системі, а в конкретному виробництві. У цьому, звичайно, була слабкість глобального підходу К. Маркса. З початком XX століття проблема пошуку природи прибутку була пов'язана з активною людиною - підприємцем. Панівною в світовій економічній думці стає неокласична теорія, заснована на моделі раціональної людини в рівноважному світі. Вона, по суті, придбала якийсь символ віри. Непогрішність її відстоюється багатьма відомими економістами і практиками - політичними керівниками провідних економічних країн до теперішнього часу. Однак і в рамках неокласики не сформувалася єдина теорія, що пояснює суть підприємництва, прибутку і сутності підприємництва.

Відповідно до неокласичних підходів стан довгострокової конкурентної рівноваги характеризується тим, що весь продукт без залишку розподіляється між власниками трьох факторів виробництва (земля, капітал, праця) і величина

чистої підприємницької прибутку дорівнює нулю. Але це «зникнення» прибули, суперечить реаліям ринкової економіки. Тому економістам знадобилося теоретично з'ясувати природу прибутку і механізм її виникнення. В результаті виділилося два основних підходи до цієї проблеми: прибуток трактується або як граничний продукт специфічного фактора виробництва (підприємництва), або як залишковий дохід.

Представники першого підходу зараховували здійснювану підприємцем «організацію виробництва» (А. Маршалл) або «підприємницькі здібності» до факторів виробництва і вважали «нормальний прибуток» граничним продуктом цього чинника.

Спробу пояснити прибуток як перетворення ризику від підприємницької діяльності зробив американський економіст Френк Хайнеман Найт (1885 - 1972). У своїй книзі «Ризик, невизначеність і прибуток» (1921) Ф. Найт розвиває ідею Й. Тюнена про відмінності між розрахованим і нерозрахованим ризиком. Перший він називає власне ризиком, а другий невизначеністю (uncertainty). Ризик припускає відомий набір результатів, для якого існує відоме розподіл об'єктивних ймовірностей. Від такого ризику цілком можна застрахуватися і страхові внески включити в «постійні витрати галузі», які перекладаються на споживачів, подібно до інших витрат виробництва [26]. Інший ризик «справжньої невизначеності» виникає в новому напрямку діяльності - в «чистому» підприємництві, в якому не відомі ні ймовірності, ні навіть повний набір можливих результатів.

Згідно з підходом Ф. Найта підприємець, приймаючи управлінське рішення, обізнаний про витрати свого виробництва і зобов'язаний заздалегідь розплатитися з власниками придбаних факторів виробництва. Висловлюючись сучасною мовою, тут задіяний фактор часу в прийнятті економічних рішень. Підприємець на початку прийнятого рішення (заздалегідь) знає рівень собівартості виробництва продукції і не знає ціну, по якій буде проданий його продукт. У ринковій економіці завжди існує невизначеність продажу

виробленого продукту як за кількістю, так і за ціною продукту. Підприємець очікує отримати за свій продукт суму, що перевищує його собівартість.

Фактор часу при використанні капіталу (ризик) став основним об'єктом вивчення у Дж.М. Кейнса. Він зазначав, що «... коли людина інвестує гроші або купує капітальне майно, він набуває право на ряд майбутніх доходів від продажу відповідної продукції за вирахуванням поточних витрат, пов'язаних з її випуском, - доходів, які він очікує отримати протягом терміну служби майна ... Ставлення, яке пов'язує очікуваний дохід від капітального майна з його ціною пропозиції, або відносною вартістю, тобто відношення між очікуваним доходом, принесеним додатковою одиницею даного виду капітального майна, і ціною виробництва цієї одиниці, дасть нам граничну ефективність капіталу цього виду. Більш точно я визначаю граничну ефективність капіталу як величину, рівну тій дисконтній ставці, яка зрівняла б нинішню вартість ряду річних доходів, очікуваних від використання капітального майна протягом терміну його служби, з ціною його пропозиції »[18]. Дж. М. Кейнс, таким чином, дав визначення нового показника прибутковості капітальних вкладень, який в подальшому став іменуватися внутрішньої нормою рентабельності або доходу (Internal Rate of Return - IRR). Цей показник розраховується з алгебраїчної суми витрат і прибутку за ряд років, дисконтованих з урахуванням знецінення різночасових витрат і результатів (показника Net Present Value - NPV). Вони зараз широко використовуються в практиці прийняття рішень щодо інвестування. Основоположники інституціоналізму ближче всіх підійшли до розуміння прибутку як головного інтересу підприємництва, який реалізується в процесі обміну. Однак інституціоналісти, все-таки, не дали вичерпного визначення підприємництва і прибутку.

Цікавим для аналізу процесу трансформації функції управління в системі підприємництва, на наш погляд, стали роботи Джона К. Гелбрейта. У 60 - 70-ті роки XX ст. Д. Гелбрейт стає загальновизнаним ідеологом ліберального реформаторства і обґрунтовує концепцію трансформації капіталізму в книгах «Нове індустріальне суспільство» (1967) і «Економіст і суспільна мета» (1973).

Нам важливо відзначити, що Д. Гелбрейт в якості кордону появи «нового індустріального суспільства» встановив процес появи панування технічної структури корпорацій. Технічна структура, згідно Д. Гелбрейт, являє собою сукупність великого числа вчених, інженерів і техніків, фахівців з реалізації, рекламі і торговельних операцій, експертів в області відносин з громадськістю, лобістів, адвокатів, людей, добре знайомих з особливостями урядового бюрократичного апарату. Технічна структура відсунула процеси прийняття рішень від власників капіталу шляхом монополізації знань, необхідних для прийняття рішень. Її основний позитивної метою є зростання фірми. «Влада технічної структури підпорядковує собі механізм формування цін; фірми-гіганти займають найважливіше місце на ринках збуту вироблених ними товарів, і ціна, що встановлюється в кожній галузі, зазвичай прагне до такого рівня, який відображає інтереси технічної структури, найбільшою мірою прагне до забезпечення зростання» [44]. Ключовим, на наш погляд, у Дж. Гелбрейта вважається твердження про те, що дії технічної структури спрямовані на монополізацію ринків з метою «підпорядкування собі механізму формування цін», тому що саме стан недосконалої конкуренції дає продавцеві можливість маніпулювати цінами і отримувати прибуток.

У теперішній час найпопулярнішою, мабуть, теорією є концепція Й.А. Шумпетера, що поєднує економічне обґрунтування підприємницької функції менеджменту з відображенням психологічного портрета підприємця. Він вважав підприємця головним фактором розвитку капіталізму, а підприємництво характеризував як процес «творчого руйнування». У книзі Й. Шумпетера «Теорія економічного розвитку» (1911) підприємець трактується як новатор, ключовий гравець системи управління. Його функція - в реалізації нововведень, які грають головну роль в розвитку капіталістичної економіки, в забезпеченні економічного зростання. На думку Й. Шумпетера, роль підприємців полягає в подоланні інерційності економічної системи. Оскільки інерційність є внутрішньою властивістю економічної системи, суб'єкти ринкових відносин не схильні до інноваційної діяльності в силу раціональної орієнтації в своїх діях. В результаті

ж динамічного зміни зовнішнього середовища організації виникають нові умови функціонування підприємств, тому особи, які приймають рішення, змушені робити адекватні кроки. У випадках своєчасного і правильного рішення вони отримують конкурентні переваги. Формування динамічно стійкої конкурентної переваги можливо лише при аналізі стратегічних перспектив і прийнятті стратегічних рішень і реалізації їх у відповідній системі управління. «Підприємцями ми називаємо господарських суб'єктів, функцією яких є саме здійснення нових комбінацій і які виступають як активні суб'єкти підприємства» [44]. У вітчизняній літературі розуміння, що саме підприємницька активність є джерелом прибутку, стало основною концепцією виникнення і отримання прибутку.

Й. Шумпетер вніс в розуміння підприємництва таку найважливішу функціональну характеристику, як розробка та обґрунтування процесу реалізації нововведень. Він вважав, що саме ця функція є центральною ланкою механізму економічного розвитку. За Шумпетером підприємницька прибуток носить тимчасовий, недовговічний характер і зникає, як тільки новаторська форма виробництва перетворюється в традиційну, повторювану діяльність.

Таким чином, можна при розгляді концепцій підприємництва відзначити наступні основні напрямки теорії прибутку підприємців:

- 1) неоплачена праця працівників (К. Маркс);
- 2) тимчасовий дохід, що отримується від технічних нововведень (Й. Шумпетер);
- 3) результат невизначеного характеру майбутніх подій (Ф. Найт, Дж. М. Кейнс);
- 4) прибуток як дохід, який породжується існуванням монополій, що визначають різницю між ціною товарів і їх виробничими витратами.

Виходячи з цілей нашого дослідження, в подальшому зосередимося на виявленні сутності прибутку підприємництва і особливості управління економікою в зв'язку з цим. З'ясовуючи сутність прибутку, ми виходимо з того, що її джерело і сама прибуток повинні бути однорідні з точки зору вимірювача.

Наприклад, джерело води у водопроводі - вода в озері. Якщо інвестиції вимірюються в рублях, то джерело інвестицій теж повинен вимірюватися в рублях. Ризики як ступінь ймовірності ненастання будь-якого процесу виражаються в процентах, тобто ймовірність як безрозмірна величина не може стати джерелом прибутку, яка вимірюється в рублях або інших грошових вимірниках. Це якісно різні моменти економічного життя, які не стикуються як сутність і джерело її походження.

К. Маркс був правий, коли міркував про сутність прибутку як про невиключеної заробітної плати працівників, зайнятих на виробництві. Джерело вартості - це праця. Це було багатьом зрозуміло з часів А. Сміта. Автор даної статті також дотримується думки, що створена вартість є продуктом праці. Проте, наш підхід до визначення сутності прибутку або додаткової вартості полягає в тому, що вона створюється за межами даної конкретної економічної системи - у споживача. Внаслідок розвитку спеціалізації виробництва з натурального господарства історично виділялися спеціалізовані виробництва, ефективність виготовлення конкретних продуктів в яких була вищою, ніж в натуральному господарстві. В результаті з'явилися умови товарообміну і ринкової економіки. Розглянемо схематично виробничу систему - підприємство або «організацію». Відповідно до теорії фірм будь-яка така організація створюється для підвищення ефективності виробництва. В рамках будь-якої виробничої системи відбувається просте відтворення всіх факторів виробництва. Так, оборотні кошти відтворюються протягом одного виробничого циклу і всю вартість повністю переносять на продукцію в цей період часу. Засоби праці, що розглядаються як вартість основних фондів, переносять вартість частинами у міру свого зносу і відтворюються протягом терміну служби. Заробітна плата, як показав К. Маркс, є вартістю відтворення робочої сили. Таким чином, видно, що в процесі відтворення факторів виробництва забезпечується тільки просте їх відтворення. При цьому всі вони тільки переносять вартість на продукт. Прибуток не створюється всередині даної виробничої системи. Вона приходить

від покупців продукції. Прибуток - це вартість, добровільно віддана покупцем продукції як економія своїх витрат на виробництво аналогічної продукції.

Повернемося до складного теоретичного питання: що є джерелом отримання прибутку? Як ми бачили, існують різні підходи до цього питання. Кожен з них трактується виходячи з політичних цілей того чи іншого дослідника. К. Маркс давав класичні визначення необхідного і додаткового праці, заснованого на розподілі праці на «абстрактний» і «конкретний». Така теоретична конструкція, яка задовольняє багатьох теоретиків, ніяк не "йшла в голову» практикуючим бізнесменам. У реальному виробництві і тим більше в менеджменті відокремити «абстрактний» працю від «конкретного» неможливо. Також важко визначити «необхідний» і «додатковий» працю, додану вартість. Хоча це не було перешкодою для створення податку на «додану» вартість даної організації.

Будь-яке виробництво - проміжна система. Об'єктивно, в рамках процесу відтворення в окремо розглянутому підприємстві прибуток не створюється, так як всі витрати на вході повинні переноситися на вироблену продукцію. Тоді що є джерелом появи додаткової вартості? Невже вона дійсно створюється в обміні? Або причина прибутку в ризику? Чим більше ризику, тим більший прибуток? Подібна концепція домінує в сучасному фінансовому менеджменті. Кредитування ризикових операцій завжди супроводжується підвищеною ставкою «премії» банкіра. Звідси робиться «чистий теоретичний висновок»: джерелом прибутку є ризик підприємця. І багатьох сучасних вчених-економістів в цьому не переконаєш, оскільки практично всі сучасні підручники переповнені подібними міркуваннями. Але як відповісти на просте запитання: чому стрибки з парашутом (саме ризикована справа, на наш погляд) не дають парашутисту прибутку, хоча ризику в них набагато більше, ніж в бізнесі? Відповідь, швидше за все, лежить в тому, що ризиковані заходи в кінцевому підсумку і часто дають набагато більшу прибутковість на вкладений капітал. Але ці нові процеси, проривні технології, як правило, «робляться з нуля» і без грошей. Активна молодь звертається до банкірів, які надають їм кошти, але під підвищений

відсоток, адже втрати від невдалих інвестиційних проектів банкірам треба якось покривати. В цілому підвищений відсоток на кредит є покриттям витрат невдалих заходів в інноваційних процесах. Про них зазвичай ніхто не говорить, але вони є, значить є і безповоротні (мертві) витрати банків які комусь треба покривати. Інакше кажучи, покривають саме щасливі виробництва. Словом, все тут поставлено з ніг на голову. У сучасному менеджменті, заснованому на монетарному підході, доводиться так мислити. І політики управляють цими методами. Головна проблема сучасного менеджменту: куди дати гроші - там і «заворушиться» економіка. Повернемося до процесу визначення сутності прибутку. Прибуток - це економія праці, викликана споживанням продукції на наступних стадіях виробництва (або частина її). Вона передається (добровільно) від підприємства - споживача даної продукції до підприємства виробника під час обміну. Для споживача - це витрати на придбання ресурсу. Вважаємо, що кожне універсальне підприємство може створювати все для себе, але витрати при цьому як на будь-якому універсальному підприємстві вищі, ніж на спеціалізованому. Однак спеціалізація і її розвиток призводять до того, що товар на спеціалізованих підприємствах стає менш дорогим. Зниження вартості - головний результат спеціалізації - підвищення ефективності чи зниження вартості продукту. Дана виробнича система створюється з метою підвищення ефективності виробництва щодо будь-якого традиційного технологічного процесу або форми організації виробництва, тобто вартість (собівартість) створюваної продукції стає менше, ніж традиційне виробництво. Сама фірма створюється для зниження вартості відносно конкурентів, або ж вона не буде продавати свою продукцію. Це справедливо для паралельних процесів, коли підприємство конкурує з паралельно працюють з ним підприємством. Мінімум вартості аналогічної продукції визначає її конкурентоспроможність. Якщо порівнюються різні види продукції, тоді порівнюються споживчі ефекти товарів-конкурентів.

Коли створюється нове виробництво, це означає створення нового технологічного процесу або нового продукту, який на більш високому ієрархічному рівні краще задовольняє потреби за сукупним технологічним

процесом. При цьому створюється економія витрат, що припадають на одиницю продукції, яка переміщається в сторону даної виробничої системи.

В якому сенсі К. Маркс був правий? Коли він розглядав формулу виробничих витрат « $c + v + m$ », він розглядав виробничу систему «в цілому». Відомо, що « c » в цій формулі - вартість перенесених коштів виробництва, а величина « $v + m$ » - додана або «новостворена» працею вартість. При цьому величина « m » у нього розглядалася як неоплачена праця працівників - додатковий продукт або прибуток, створювана в рамках даної економічної системи. Процеси відтворення досліджуються на національному (державному) рівні і в річному аспекті. У цьому сенсі він не «опускався» до розглядання послідовності технологічного процесу, що протікає в часі і в умовах спеціалізованих виробничих одиниць. Це вартість неоплаченої праці. Але насправді - це економія праці в рамках більш загальної економічної системи. Це дійсно «неоплачена праця», якого насправді немає внаслідок виробництва більш дешевого товару в рамках конкретного виробництва. При цьому ця праця «несплачені» не даним капіталістом, а сукупним капіталістом. Це економія праці на наступній стадії виробництва, яка дійсно і не оплачується. Можна сказати, економія праці у споживача виробленого продукту. Таким чином, слід визнати, що прибуток - це переміщена економія праці від споживання готової продукції, яка реалізується при обміні товару. Звідси і виникають теорії, що прибуток створюється в торгівлі. Таке розуміння об'єктивно виникає в разі несистемного розгляду процесу виробництва.

При встановленні цін, на наш погляд, завжди виникає проблема нижчу межу ціни (яка визначається рівнем витрат виробництва у виробника) як ефективного рівня виробника і верхньої межі, яка визначається ефективністю (економією витрат) споживача. Економія витрат ресурсів даної виробничої системи - фактор зростання ефективності виробника, а економія витрат споживача - фактор зростання його ефективності.

Таким чином, ясно, що реальне джерело прибутку - це економія витрат у споживачів продукції, пов'язаних з придбанням і споживанням купуються

продуктів і виробів. Прибуток - це переміщена від споживачів до виробника економія праці (або витрат праці) по задоволенню потреб на наступних стадіях суспільного виробництва. Покупець набуває продукт тоді, коли сам він його не зробить або зробить з великими витратами. Чим більше економія споживача, чим більший об'єм продажів, чим швидше впроваджується нова техніка і технологія, тим більше прибуток даного підприємства-виробника. Більш того, автор вважає, що в ринковій економіці прибуток (іноді дохід) є головною формою зворотного зв'язку від споживача до виробника. Чим швидше вона (зеконормлена вартість на наступних стадіях виробництва) повертається, тим краще для виробника, тим коротше зворотний зв'язок. Проблема багатьох авторів-теоретиків полягає в тому, що вони розглядають виробничі відносини створення прибутку в економічній системі, яка відділена ієрархічно. З появою спеціалізованих виробництв, які стали більш продуктивними в порівнянні з комплексними виробництвами натурального господарства, стало ясно, що рівномірно розміщеного виробництва немає. З позицій системного підходу очевидно, що сутність об'єкта визначається його функцією, тобто виділену чи створене спеціалізоване підприємство має головну зовнішню функцію - створення продукції, що забезпечує економію витрат у споживачів - це і є мета діяльності даного підприємства. Чим більше інновацій в рамках даної системи, тим більше і економія витрат у споживачів продукції.

Дана концепція, що прибуток - НЕ додана вартість в рамках даної системи, а перерозподіл вартість від споживачів в рамках більш загальної системи, що не суперечить марксової ідеї. Він розглядав всі процеси як протікають одночасно в усіх галузях економічної системи, тому додаткова вартість у нього в рамках цієї загальної системи є додана вартість, створена в «рамках даної системи». Але якщо розглядати структуру загальної виробничої системи як складену з окремих спеціалізованих виробництв, то можна побачити, що відбувається саме перерозподіл вартості від споживачів до виробників в рамках загальної економії праці.

Головна умова життєздатності даної організації полягає в постійному зниженні витрат виробництва продукції в розрахунку на її споживчий ефект. Це може проявлятися в різних видах виробів або в удосконаленні низки виробів. Проблеми формування нових видів продукції, а спочатку і взагалі з розділення праці, приводили до диференціації ефективності виробництва окремих видів продукції. Це основа виникнення торгівлі.

В економічних розрахунках ефективності можна і потрібно завжди розраховувати умови ефективності виробництва як для виробника, так і для покупця. Прибуток підприємця є головною формою зворотного зв'язку від споживача до виробника, тому управління підприємствами і взагалі по всіх економічній системі має спиратися на конкретні організаційні процеси, а не на монетарні схеми. Прибуток повинна розглядатися як найважливіша форма зворотного зв'язку в системі управління реальним виробництвом.

Аналіз антикризових концепцій Уряду РФ, ряду громадських рухів і партій свідчить, що головна проблема полягає в тому, що всі вони спираються на методологію управління монетарними методами. Всі хочуть бути «ринковими гравцями». Концепція відсторонення держави від економіки домінує. Всупереч здоровому глузду ринкова економіка переживає кризу. Державі слід втрутитися і заздалегідь виправити становище. Але у нього немає навіть необхідних для цього органів влади. Догмат або символ ринкової віри, що «невидима рука А. Сміта» виправить становище, домінує в усіх сферах влади. Це означає, що всі пропоновані заходи уряду ґрунтуються на тому, щоб, не дуже переймаючись організаційними методами, як-то вирішити проблему. Мабуть, це буде тривати до того моменту, коли ця рука перетвориться в «кулак А. Сміта».

1.2. Чинники, що впливають на темпи прибутковості

Резерви збільшення суми прибутку і рентабельності пов'язані з напрямками господарювання підприємства, для керівників і відповідних спеціалістів (менеджерів), важливим є детальне значення масштабів дії, форм

контролю та використання найбільш істотних внутрішніх і зовнішніх чинників ефективності на різних рівнях управління діяльністю підприємства [20].

Головні внутрішні і зовнішні чинники підвищення прибутковості підприємства.

1. Технологія. Технологічні нововведення, особливо сучасні форми автоматизації та інформаційних технологій, справляють найбільш вагомий вплив на рівень і динаміку ефективності виробництва продукції.

2. Устаткуванню належить провідне місце в програмі підвищення ефективності передовсім виробничої діяльності. Продуктивність діючого устаткування залежить не тільки від його технологічного рівня, а й від належної організації ремонтно-технічного обслуговування оптимальних строків експлуатації, змінності роботи, завантаженні в часі.

3. Матеріали та енергія позитивно впливають на рівень ефективності, якщо розв'язуються проблеми ресурсозбереження, зниження матеріаломісткості та енергоємності продукції, раціоналізується управління запасами матеріальних ресурсів і джерелами постачання.

4. Вироби. Самі продукти праці, їхня якість і зовнішній вигляд (дизайн) також є важливими чинниками. Рівень дизайну має корелювати з корисною вартістю, тобто ціною, яку покупець готовий заплатити за вироби відповідної якості [14].

Пропоновані підприємством для реалізації продукти праці мають з'явитися на ринку в потрібному місці, у потрібний час і за добре обміркованою ціною. У зв'язку з цим суб'єкт діяльності має стежити за тим, щоб не виникало будь-яких організаційних та економічних перешкод між виробництвом продукції (наданням послуг) та збутом продукції.

1. Працівники. Основним джерелом і визначальним чинником зростання прибутковості є працівники – керівники, менеджери, спеціалісти, робітники. Ділові якості працівників, підвищення продуктивності їхньої праці зумовлюється діловим мотиваційним механізмом на підприємстві, підтриманням сприятливого соціального мікроклімату в трудовому колективі.

2. Організація і системи. Єдність трудового колективу, раціональне делегування відповідальності, належні норми керування характеризують добру організацію діяльності підприємства, що забезпечує необхідну специфікацію та координацію управлінських процесів, а отже, вищий рівень ефективності будь-якої складної виробничо-господарської системи. Остання, для підтримання високої ефективності господарювання, має бути динамічною та гнучкою, періодично реформуватися відповідно до нових завдань, що постають за зміни ситуації на ринку [21].

3. Методи роботи. За переважання трудомістких процесів досконаліші методи роботи стають достатньо перспективним для забезпечення зростання ефективності діяльності підприємства. Постійне вдосконалення методів праці передбачає систематичний аналіз стану робочих місць, підвищення кваліфікації кадрів, узагальнення та використання нагромадженого на інших підприємствах позитивного досвіду.

4. Стиль управління, що поєднує професійну компетентність, діловитість і високу етику взаємовідносин між людьми, практично впливає на всі напрямки діяльності підприємства. Від цього залежить, у якій мірі враховуватимуться зовнішні чинники зростання прибутковості на підприємстві. Відтак належний стиль управління як складовий елемент сучасного менеджменту є дійовим чинником підвищення ефективності діяльності підприємства [14].

Державна економічна і соціальна політика істотно впливає на ефективність суспільного виробництва. Основними її елементами є:

- а) практична діяльність владних структур;
- б) різноманітні види законодавства;
- в) фінансові інструменти (заходи, стимули);
- г) економічні правила та нормативи (регулювання доходів і оплати праці, контроль за рівнем цін, ліцензування окремих видів діяльності);
- д) ринкова, виробнича і соціальна інфраструктури;
- е) макроекономічні структурні зміни;

- є) програми приватизації державних підприємств;
- ж) комерціалізація організаційних структур виробничої сфери [2].

10. Інституціональні механізми. Для безперервного підвищення ефективності діяльності всіх суб'єктів господарювання держава має створити відповідні організаційні передумови, що забезпечуватимуть постійне функціонування на національному, регіональному чи галузевому рівнях спеціальних інституціональних механізмів – організацій. Їхню діяльність треба зосередити на:

- а) розв'язанні ключових проблем підвищення ефективності різних виробничо-господарських систем;
- б) практичній реалізації стратегії і тактики розвитку національної економіки на всіх рівнях управління.

11. Інфраструктура. Важливою передумовою зростання ефективності діяльності підприємств є достатній рівень розвитку мережі різноманітних інституцій ринкової та виробничо-господарської інфраструктури. Всі інші підприємницькі структури користуються послугами інноваційних фондів і комерційних банків, бірж та інших інститутів ринкової інфраструктури. Безпосередній вплив на результативність діяльності підприємства справляє належний розвиток виробничої інфраструктури [17].

12. Структурні зміни в суспільстві також впливають на показники ефективності на різних рівнях господарювання. Найважливішими є структурні зміни економічного та соціального характеру. Головні з них відбуваються в таких сферах:

- а) склад та технічний рівень основних фондів;
- б) масштаби виробництва та діяльності;
- в) склад персоналу за ознаками статі, освіченості, кваліфікації.

Лише вміле використання всієї системи перелічених чинників може забезпечити достатні темпи зростання ефективності виробництва [2].

При цьому, обов'язковість урахування зовнішніх чинників не є такою жорсткою, як чинників внутрішніх.

1.3. Показники прибутковості підприємства

Показники прибутковості являються відносними характеристиками фінансових результатів та ефективності діяльності підприємства. Вони вимірюють доходність підприємства та групуються в співвідношенні з інтересами учасників економічного процесу, ринкового обміну.

Аналіз показників прибутковості необхідний, адже вони є важливими характеристиками факторного середовища формування прибутку підприємства. З цієї причини вони є обов'язковими елементами порівняльного аналізу та оцінки фінансового стану підприємства [2].

При аналізі виробництва, показники прибутковості можна об'єднати у наступні групи:

- 1) показники прибутковості продукції;
- 2) показники прибутковості капіталів (активів);
- 3) показники, розраховані на підставі потоків власних грошових коштів.

Перша група показників формується на підставі розрахунків рівнів прибутковості по показникам прибутку, відбитих в звітності підприємства.

Даний показник характеризує прибутковість продукції базисного та звітного періоду.

Друга група показників прибутковості формується на підставі розрахунків рівнів прибутковості в залежності від зміни розміру та характеру авансованих коштів:

- всі активи підприємства;
- інвестиційний капітал (власні кошти + довгострокові зобов'язання);
- акціонерний (власний) капітал [17].

Третя група показників прибутковості формується на базі розрахунку рівня прибутковості аналогічно показникам першої та другої груп, однак замість прибутку в розрахунку приймається прибуток грошових коштів.

Різноманітність показників прибутковості визначає альтернативність пошуку шляхів її підвищення. При аналізі шляхів підвищення рентабельності

важливо розрізняти вплив зовнішніх та внутрішніх факторів. Такі показники, як ціна продукту і ресурсу, об'єм ресурсів, що використовуються, та обсяг виробництва продукції, прибутку від реалізації та прибутковості (доходності) продаж, знаходяться між собою в тісному функціональному зв'язку.

Основні показники прибутковості:

1. Прибутковість продукції (Рпр):

$$Ппр = \frac{Пр}{С} * 100\% \quad (1.1)$$

де Пр – прибуток від реалізації;

С – собівартість реалізації продукції.

Цей показник характеризує вихід прибутку в процесі реалізації продукції на одиницю витрат в основній діяльності підприємства.

2. Прибутковість продажів (ROS):

$$ROS = \frac{Пр}{В} * 100\% \quad (1.2)$$

де В – виручка від реалізації.

Характеризує доходність основної діяльності підприємства.

3. Прибутковість активів (ROA):

$$ROA = \frac{Пб(абоПч)}{Аср} * 100\% \quad (1.3)$$

де Пб (або Пч) – прибуток балансовий або чистий;

Аср – середньорічна величина активів за певний період [14, с. 37].

Цей показник служить для визначення ефективності використання капіталу, оскільки дає загальну оцінку доходності вкладеного в виробництво капіталу, як власного так і займаного;

4. Прибутковість поточних активів (Рта):

$$Рта = \frac{Пч}{Ат.ср} * 100\% \quad (1.4)$$

де Ат.ср – середня величина поточних активів.

Цей показник характеризує величину прибутку, отриману з кожної гривні,

що вкладена у поточні активи;

5. Прибутковість власного акціонерного капіталу (ROE):

$$ROE = \frac{IP}{Kc} * 100\% \quad (1.5)$$

де Kc – середня величина власного капіталу.

Характеризує ефективність використання власних коштів акціонерів, величину прибутку, отриманого на кожен гривню вкладень акціонерів в підприємство, який залишається в розпорядженні підприємства [17, с. 39].

Отже, аналіз показників прибутковості є досить важливим у визначенні оцінки фінансового стану підприємства. Мета аналізу полягає в тому, щоб встановити та оцінити фінансовий стан підприємства, та у тому, щоб постійно проводити роботу, спрямовану на його покращення. Аналіз фінансового стану показує, за якими конкретними напрямками треба вести цю роботу, дає можливість виявити найбільш важливі аспекти і найбільш слабкі позиції у фінансовому стані підприємства.

Сума покриття витрат – це різниця між виручкою від продажів (реалізованої продукції) і змінними затратами.

Прибуток виникає лише тоді, коли нагромаджені суми покриття витрат маси всієї проданої продукції будуть переважати сукупну величину затрат підприємства [2].

Виторг від продажів, в першу чергу, направляється на покриття змінних витрат. Лише після того, як всі змінні витрати покриваються, виникає сума покриття. Таким чином, додаткова виручка від продажів переходить в суми покриття. Останні, призначені для покриття постійних витрат і отримання прибутку. Тільки тоді, коли постійні витрати повністю покриті, проходить «перетікання» в прибуток. Якщо отриманих сум покриття вистачає тільки на покриття змінних затрат, то у цьому випадку прибутку не буде.

На противагу розрахунку прибутковості на основі повних затрат розрахунок на основі сум покриття орієнтований на ринок. Розрахунок цін на продукцію на основі повних затрат часто призводить до неможливості її

реалізації на ринку. Розрахунок на основі сум покриття орієнтований на ринкові ціни, які формуються конкурентами на ринку. За його допомогою можна проводити незалежне калькулювання ціни продажів, задаючи цільові значення сум покриття [2].

Облік сум покриття витрат дозволяє:

- доповнити облік повних затрат;
- показати «внесок» кожного товару, групи товарів і асортименту у загальний результат;
- застосувати протидіючі заходи в ході управління з допомогою аналізу планових і фактичних затрат, порівняння заданих мір покриття, аналізу поведінки точки покриття;
- використати задані суми покриття для координації запланованого вибору з метою планування результату (маржинального доходу);
- вести ступеневий облік покриття постійних затрат, коли блок постійних затрат розділяють на складники постійних затрат різних місць їх виникнення;
- формувати інформацію про величину результату за окремий період на основі даних про оцінку запасів на базі граничних затрат;
- об'єднати планування інвестицій і аналіз портфеля замовлень через розрахунки граничних затрат і сум покриття;
- спростити складання контрольної калькуляції на основі аналізу запланованих і фактичних сум покриття шляхом порівняння планових і фактичних сум покриття, внаслідок чого виявляється різниця, проводиться дослідження причин, які тягнуть за собою зниження маржинальних сум покриття.

Облік сум покриття як облік часткових затрат пов'язує граничні або виробничі затрати з виручкою від реалізації.

Перший тип організації цього обліку заснований на виборі базових величин для правильного розподілу затрат, щоб можна було визначити ставку граничних затрат [17].

Другий тип організації обліку – базується на доповненні розподілу затрат причинно-обумовленим віднесенням прямих затрат у вигляді виробничих і невиробничих затрат на певні базові рівні.

Облік сум покриття є наріжним каменем фундаменту оперативного контролю, однак незважаючи на це, не слід забувати і про недоліки цього обліку.

Слабкими сторонами обліку сум покриття витрат є такі [2]:

- необхідність розподілу затрат кожного виду у місці їх виникнення;
- непередумані рішення, неправильне визначення видів витрат зумовлює появу неточних даних про граничні і виробничі затрати;
- контроль затрат повинен охоплювати поряд з граничними або виробничими, постійні або невиробничі затрати;
- при плануванні результату необхідно також враховувати постійні затрати або витрати на утримання підприємства у готовності до експлуатації;
- контрольну калькуляцію на базі даних про планові міри покриття необхідно складати, орієнтуючись на планову ціну, плануючи досягнення загальної міри покриття і міри покриття за окремими видами асортименту.

Та все ж доповнення традиційного обліку повних затрат детальним обліком сум покриття витрат дає можливість управляти підприємством як при неповному, так і при повному завантаженні виробничих потужностей, розраховувати ефективність і надавати відповідні дані службі контролю.

Висновки до розділу I

Отже, отримання прибутку є визначальним рушієм організації підприємницької діяльності і одночасно визначним критерієм ефективності його діяльності.

Прибутковість – це відносний показник економічної ефективності. Прибутковість комплексно відображає ступінь ефективності використання матеріальних, трудових і грошових ресурсів, а також природних багатств.

Коефіцієнт прибутковості розраховується як відношення прибутку на одиницю вкладених засобів, або прибутку, який несе в собі кожна отримана грошова одиниця.

Аналіз показників прибутковості є досить важливим у визначенні оцінки фінансового стану підприємства. Мета аналізу полягає в тому, щоб встановити та оцінити фінансовий стан підприємства, та у тому, щоб постійно проводити роботу, спрямовану на його покращення. Аналіз фінансового стану показує, за якими конкретними напрямками треба вести цю роботу, дає можливість виявити найбільш важливі аспекти і найбільш слабкі позиції у фінансовому стані підприємства.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ

2.1. Техніко-економічна характеристика ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК»

Компанія «АВК» - один з найбільших українських виробників кондитерської продукції. «АВК» розпочала свою діяльність в 1991 році як постачальник какао-продуктів на кондитерські фабрики України. Але вже через 3 роки були вироблені перші солодощі - порожнисті шоколадні фігурки.

У 1996 році компанія «АВК» придбала Донецьку, а незабаром Луганську і Мукачівську кондитерські фабрики, що дозволило виробляти широкий асортимент кондитерської продукції. Сьогодні до складу «АВК» входять 3 кондитерські фабрики, розташованих у Донецьку, Дніпропетровську та Луганську [35].

На ринку України «АВК» - лідер категорії шоколадних цукерок.

Візитними картками компанії у категорії шоколадних цукерок є такі торгові марки, як «Парижель», «Королівський Шедевр», «Доміор», «Королівський Шарм», «Креам», «Трюфель оригінальний», «Шоколадна ніч», «Гулівер» та ін.

Компанія «АВК» перша в Україні почала виробництво желеино-жувальних цукерок. І на сьогоднішній день бренд «Жувіленд» є безумовним лідером даної категорії.

Продукти під брендом «АВК» отримали визнання споживачів в Україні та Росії. Система управління виробничими процесами компанії сертифікована на відповідність вимогам міжнародних стандартів ISO 9001:2000 та 22000:2005. Відповідність даним стандартам - це контроль і управління якістю та ризиками на всіх етапах виробництва: від виробництва сировини до реалізації готового продукту. Портфель продуктів компанії включає в себе солодощі для різних ситуацій - у якості подарунку, до сімейного столу чи для індивідуального споживання. Продукція компанії «АВК» відрізняється високою якістю та

неперевершеними смаковими характеристиками, має оригінальний дизайн, нестандартну упаковку, власний стиль, який виділяється на фоні продуктів - конкурентів, що дозволяє « АВК» експортувати свою продукцію у понад 20 країн світу [37].

Необоротні активи в порівнянні 2015 і 2017 року зменшились на 43 тис. грн. (табл. 2.1 і рис. 2.1), ці зменшення відбулись за рахунок погіршення економічного стану в країні та закриття Російського ринку збуту продукції. Збільшився розмір основних засобів на 177116 тис. грн.

Таблиця 2.1 – Динаміка необоротних активів ПАТ «Кондитерська компанія «АКВ» за 2015-2017 рр.

Показники	Роки			Відхилення			
	2015	2016	2017	2015-2017		2016-2017	
				абс.	відн.	абс.	відн.
I. Необоротні активи	189129	189021	199376	10247	1,05418	10355	1,054782
Нематеріальні активи:							
Залишкова вартість	89	65	46	-43	0,516854	-19	0,707692
Первісна вартість	471	455	454	-17	0,963907	-1	0,997802
Знос	382	390	408	26	1,068063	18	1,046154
Незавершене будівництво	0	0	3314	3314	-	3314	-
Основні засоби:							
Залишкова вартість	18900	188956	196016	177116	10,37122	7060	1,037363
Первісна вартість	233900	254507	282399	48499	1,207349	27892	1,109592
Знос	44860	65551	86383	41523	1,925613	20832	1,317798
Довгострокові фінансові інвестиції	0	0	0	-	-	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0	0	-	-	-	-
Відстрочені податкові активи	0	0	0	-	-	-	-
Інші необоротні активи	0	0	0	-	-	-	-

Джерело: складено автором

Протягом аналізованого періоду відбувалися такі зміни: необоротні активи за 2016 рік зменшились на 24 тис. грн., а за 2017 рік на 19 тис. грн., в порівнянні 2016 і початку 2017 років сума необоротних активів зменшилась в 51,6%.

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
із внутрішніх розрахунків	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
інша поточна дебіторська заборгованість	2883,00	1458,00	1760,00	-1123,00	0,61	302,00	1,21
Поточні фінансові інвестиції	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Грошові кошти та їх еквіваленти:							
в національній валюті	6409,00	10495,00	28554,00	22145,00	4,46	18059,00	2,72
в іноземній валюті	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші оборотні активи	0,00	2173,00	5110,00	5110,00	-	2937,00	2,35

Джерело: складено автором

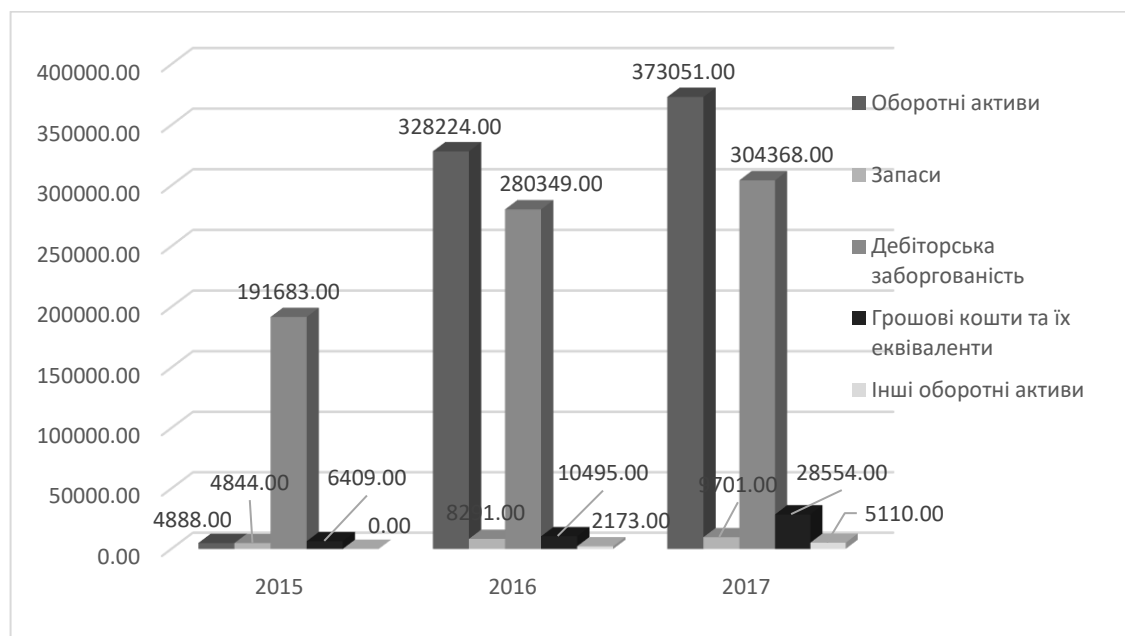

Рисунок 2.2 – Динаміка оборотних активів ПАТ «Кондитерська компанія «АКВ»

Джерело: складено автором

Протягом трьох аналізованих років оборотні активи зросли на суму 4813 тис. грн. Якщо в 2015 році оборотні активи складали 4888 тис. грн., то в 2016 році вони збільшились до 8341 тис. грн., в 1,98 рази і на 9701 тис. грн., у 1,16 рази, у порівнянні за 2016 рік, 2017 року. Ці зміни можна пов'язати з збільшенням грошових коштів та їх еквівалентів, на 22145 тис. грн.

Власний капітал «АВК» зріс протягом 2015-2017 рр., з 183597 тис. грн. в 2015 році, до 185590 тис. грн. в 2017, тобто у 1,1 рази. (табл. 2.3 і рис. 2.3).

Резервний та статутні капітали, за досліджуваний період, не змінилися.
Нерозподілений прибуток у 1.16 рази, на 14454 тис. грн.

Таблиця 2.3 – Динаміка фінансових ресурсів ПАТ «Кондитерська фабрика «АКВ»

Показники	роки			відхилення			
	2015	2016	2017	2015-2017		2016-2017	
				абсол.	відн.	абсол.	відн.
Власний капітал	183597	184541	185590	1993	1,01086	0	1,00568
Статутний капітал	15390	5390	5390	0	1	0	1
Резервний капітал	3847	3847	3847	0	1	0	1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	90161	97619	104615	14454	1,16031	6996	1,07167
Вилучений капітал	0	0	0	0	-	0	-
Поточні зобов'язання	241928	263355	318698	76770	1,31733	55343	1,21015
Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	-	0	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	220955	239973	269752	48797	1,22085	29779	1,12409
Поточні зобов'язання за розрахунками:							
з бюджетом	1036	2152	3014	1978	2,90927	862	1,40056
зі страхування	2551	2061	2890	339	1,13289	829	1,40223
з оплати праці	5329	7410	10178	4849	1,90993	2768	1,37355
з учасниками	49	73	72	23	1,46939	-1	0,9863
із внутрішніх розрахунків	274	26	225	-49	0,82117	199	8,65385
Інші поточні зобов'язання	5634	2043	2984	-2650	0,52964	941	1,4606

Джерело: складено автором

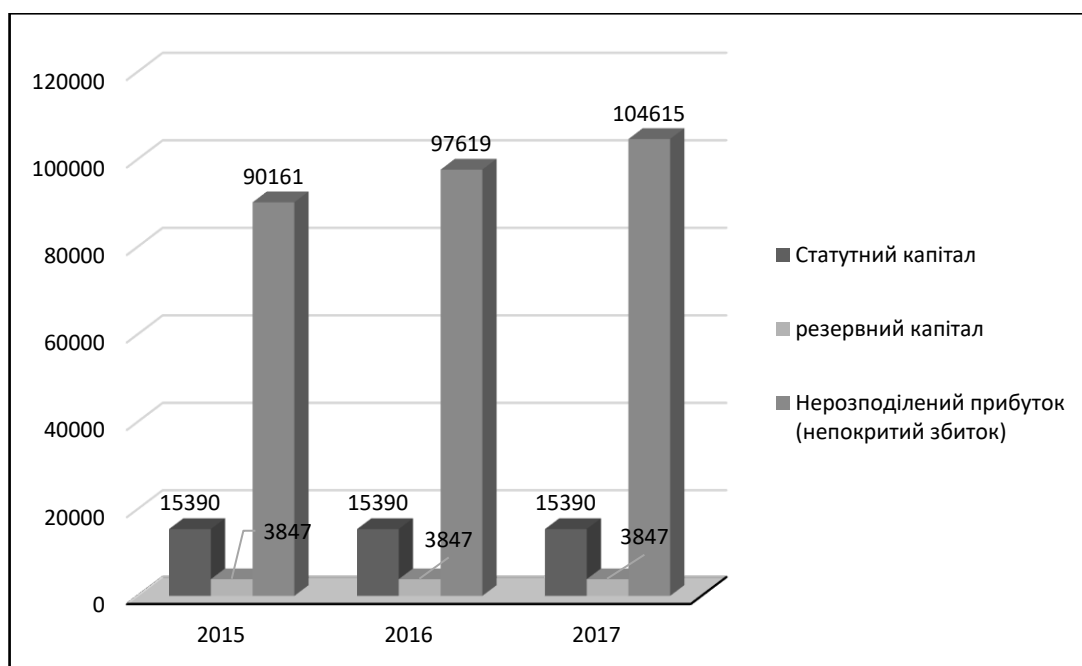

Рисунок 2.3 – Динаміка фінансових ресурсів ПАТ «Кондитерська компанія «АКВ»

Джерело: складено автором

Поточні зобов'язання за досліджуваний період, а саме 2015-2017 рр. зросли з 241928 тис. грн. до 318698 тис. грн. до того ж зросла кредиторська заборгованість на 48797 тис. грн., поточні зобов'язання за розрахунки з бюджетом на 1978 тис. грн., інші поточні зобов'язання зменшились з 5634 тис. в 2015 до 2984 тис. грн. у 2017 році. (табл. 2.3 і рис. 2.4)

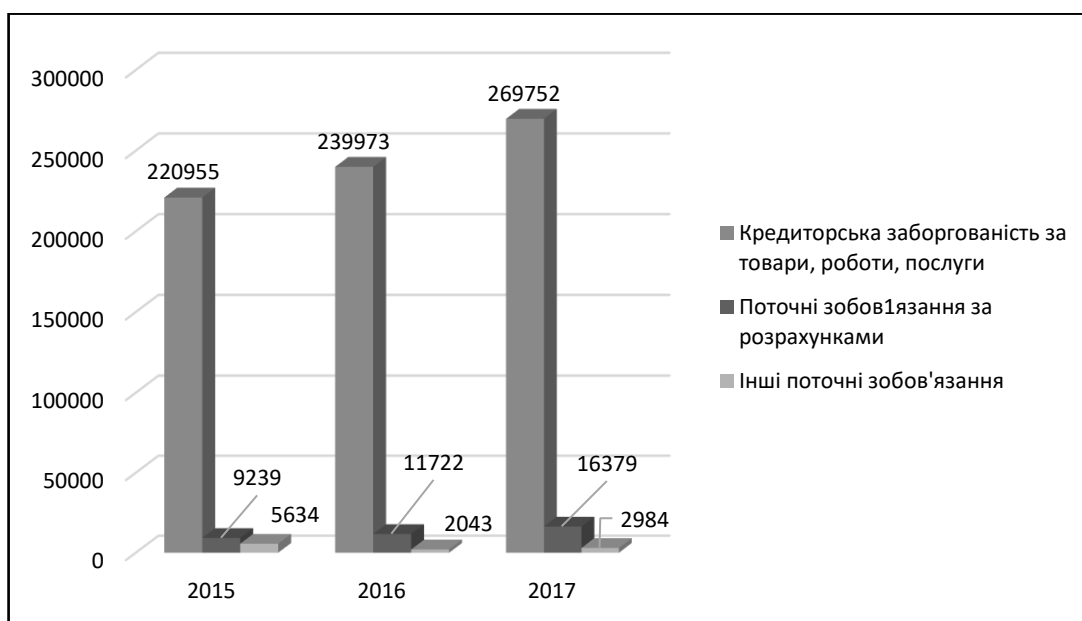

Рисунок 2.4 – Динаміка поточних зобов'язань ПАТ «Кондитерська фабрика «АКВ»

Джерело: складено автором

Зміни в динаміці поточних зобов'язань, що відбувалися протягом трьох років при тому що зі збільшенням інших фінансових ресурсів зросли зобов'язання.

При проведенні аналізу ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК» за три років було досліджено, що економічний потенціал компанії значно зріс на це вплинуло збільшення основних економічних показників. Фінансові результати діяльності товариства значною мірою залежать від рівня управління його фінансами. В умовах ринкової економіки отримання прибутку та забезпечення рентабельної діяльності суб'єкта господарювання є необхідною складовою, яка обумовлює зростання ринкової вартості підприємства. При збільшенні прибутку збільшувались і витрати але значне збільшення доходу в порівнянні з витратами не спричинили збитковість фінансового результату, а отже при такому позитивному рості фінансових показників компанія збільшила свої можливості в подальшому розвитку своєї діяльності як невід'ємної частини на сучасному ринку.

Ефективність використання економічного потенціалу підприємства характеризується показниками ділової активності підприємства. Ділова активність підприємства оцінюється за показниками інтенсивності використання засобів, які умовно поділяються на коефіцієнти навантаження і оборотності.

Показники навантаження застосовуються при аналізі інтенсивності використання економічного потенціалу або необоротних активів підприємства.

Показники оборотності характеризують інтенсивність використання оборотних активів та власного капіталу. Оборотність обчислюється у кількості оборотів або в днях обороту:

Показники ділової активності, так само, як і показники рентабельності, обчислюються на основі даних, що містяться у формі №2 “Звіт про фінансові результати” і формі №1 “Баланс”.

Далі розраховуємо показники оборотності (ділової активності) (табл. 2.4).

Оборотність оборотних активів оцінка швидкості обороту всіх оборотних активів підприємства. Оптимальний напрямок – прискорення.

$$KO_{oa} = \frac{D}{\overline{OA}}, \quad (2.1)$$

де D – чистий дохід від реалізації продукції;

\overline{OA} – середньорічна вартість оборотних активів.

Негативно можна оцінити збільшення оборотності оборотних активів протягом аналізованого періоду. У 2015 – 2016 роках відбулося його збільшення з 1,565 до 2,874. У 2017 році він трохи зменшився на 0,315 і досяг рівня 2,559, це у цілому свідчить про ефективне використання оборотних активів ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК».

Таблиця 2.4 – Динаміка показників ділової активності ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» 2015-2017 роки

Показники	Роки			Відхилення 2017 р. від			
	2015	2106	2017	2015		2016	
				абс.	відн., %	абс.	відн., %
1	2	3	4	5	6	7	8
Оборотність оборотних активів в днях	1,565	2,874	2,559	0,995	0,636	-0,315	-0,109
Кількість обертів за рік обігових активів	230,068	125,268	140,663	-89,405	-0,389	15,395	0,123
Оборотність власного капіталу в днях	4,680	3,256	3,084	-1,597	-0,341	-0,172	-0,053
Кількість обертів за рік власного капіталу	76,920	110,568	116,749	39,829	0,518	6,182	0,056
Оборотність дебіторської заборгованості в днях	50,889	21,301	13,054	-37,835	-0,743	-8,247	-0,387
Кількість обертів за рік дебіторської заборгованості	7,074	16,900	27,578	20,503	2,898	10,677	0,632
Коефіцієнт навантаження необоротних активів	2,364	4,351	4,621	2,257	0,955	0,270	0,062
Коефіцієнт навантаження основних засобів (фондовіддача)	2,326	4,352	4,674	2,347	1,009	0,321	0,074

Джерело: складено автором

Кількість обертів за рік обігових активів

$$K_{oa} = \frac{360}{KO_{oa}} . \quad (2.2)$$

Відповідно негативно можна оцінити показник кількості обертів за рік оборотних активів. Протягом 2015-2017 року він зменшився з 230,068 до 140,663.

Оборотність власного капіталу розраховується як Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без ПДВ на середній обсяг власного капіталу підприємства.

$$K_{ovk} = \frac{D}{K} . \quad (2.3)$$

Протягом 2015-2017 років оборотність власного капіталу мала тенденцію до зменшення і незначно зменшилась з 4,680 у 2015 до 3,084 у 2016 році. В 2017 році оборотність також трохи зменшилась на 0,053 і склала 3,084. Це можна оцінити позитивно.

Кількість обертів за рік власного капіталу = Кількість днів в періоді на
Оборотність власного капіталу

$$K_{vk} = \frac{360}{K_{ovk}} . \quad (2.4)$$

Відповідно, позитивно можна оцінити збільшення кількості обертів за рік власного капіталу з 76,920 до 116,749. Тобто обіг власного капіталу на підприємстві суттєво прискорюється.

Оборотність дебіторської заборгованості - оцінка швидкості обороту дебіторської заборгованості. Оптимально – прискорення обіговості.

$$K_{odz} = \frac{D}{Dz} . \quad (2.5)$$

Оборотність дебіторської заборгованості в 2015-2017 роках мало позитивну тенденцію, і зменшилась більше ніж в два рази з 50,889 до 21,301 в 2016 році, а у 2016-2017 роках відбулося також значне зменшення, майже в два рази на 8,247 до 13,054.

Кількість обертів за рік дебіторської заборгованості = Кількість днів в періоді / Оборотність дебіторської заборгованості

$$K_{дз} = \frac{360}{K_{одз}} \quad (2.6)$$

Позитивну тенденцію має показник кількості обортів за рік дебіторської заборгованості. Протягом 2015-2017 років збільшилась на 20 до 27,578.

Коефіцієнт навантаження необоротних активів = Доход (виручка) від реалізації продукції / Середні залишки необоротних активів

$$K_{Hна} = \frac{Д}{HA} \quad (2.8)$$

Коефіцієнт навантаження необоротних активів мав наступну тенденцію: у 2015 році складав 2,364 з подальшим збільшенням у 2016 році до рівня 4,351. У 2017 році продовжилось його незначне збільшення до рівня 4,621.

Коефіцієнт навантаження основних засобів (фондовіддача) = Доход (виручка) від реалізації продукції / Середні залишки основних засобів

$$K_{Hоз} = \frac{Д}{OЗ} \quad (2.9)$$

Коефіцієнт навантаження основних засобів (фондовіддача) протягом 2015-2016 років мав тенденцію до збільшення і збільшився з 2,326 до 4,352. В 2017 році відбулось його збільшення на 321 і він склав 4,674. Це свідчить про неефективне використання основних засобів, які є в наявності підприємства протягом аналізованого періоду.

Отже, майже всі показники оборотності (ділової активності) протягом аналізованого періоду мають негативну тенденцію, до позитивних моментів можна віднести незначне збільшення всіх коефіцієнтів оборотності в днях за останній рік.

2.2. Аналіз економічного стану ПАТ «Кондитерська компанії «АВК»

Майновий стан підприємства характеризується використанням засобів (активів) і джерелами їх формування (пасивів). Джерелом інформації для оцінки майнового стану є баланс підприємства. В процесі аналізу активу й пасиву

балансу визначаються показники структури, динаміки балансу, структурної динаміки балансу, а саме:

- абсолютні величини по статтям активу і пасиву балансу на початок і кінець періоду та зміни абсолютних величин;
- питома вага окремих статей у валюті балансу на початок і кінець періоду та зміни у питомій вазі;
- зміни статей балансу на кінець періоду у порівнянні із відповідними значеннями на початок періоду (абсолютні прирости і темпи росту).

Розраховані показники порівнюються із аналогічними за попередні звітні періоди, на основі чого робляться висновки про динаміку показників.

Таблиця 2.5 – Аналіз майнового стану підприємства

Показник	Роки		
	2015	2016	2017
1	2	3	4
Фондомісткість	0,5138	0,2963	0,2986
Фондоозброєність	263,304	418,829	450,044
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,1918	0,2585	0,3059
Коефіцієнт оновлення основних фондів	0,0897	0,0852	0,1029
Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,0026	0,0014	0,0009
Фондовіддача	1,9464	3,3749	3,3487
Рентабельність основних засобів	0,0648	0,0207	0,0308
Абсолютна сума прибутку на одну гривню основних засобів	0,0025	0,0008	0,0012

Джерело: складено автором

Аналіз майнового стану підприємства показує нам, що з 2015 по 2106 роки більшість показників майнового стану підприємства показали приріст, а з 2016 по 2017 роки показники знизились, причиною могло стати збільшення темпів виробництва продукції хоча з 2013 року компанія втратила свої потужності, луганську та донецьку фабрики. Показники фондовіддачі виросли, що показує збільшення ефективності використання основних засобів.

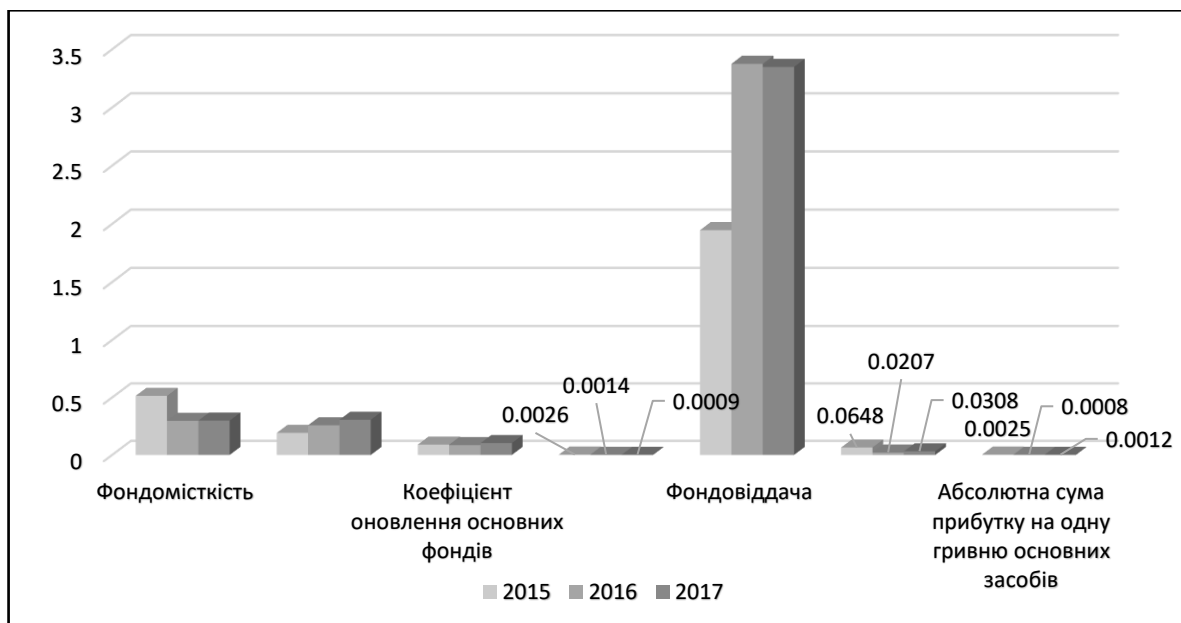

Рисунок 2.5 – Аналіз майнового стану підприємства

Джерело: складено автором

Чистий дохід — це дохід від реалізації товарів (робіт, послуг), розрахований без урахування акцизного податку, мита, податку на додану вартість, інших непрямих податків та зборів.

Є джерелом покриття подальших витрат підприємства.

Таблиця 2.6 – Показники фінансових результатів діяльності підприємства

Показник	Роки		
	2015	2016	2017
Чистий прибуток (збиток)	-578,000	202,000	330,000

Джерело: складено автором

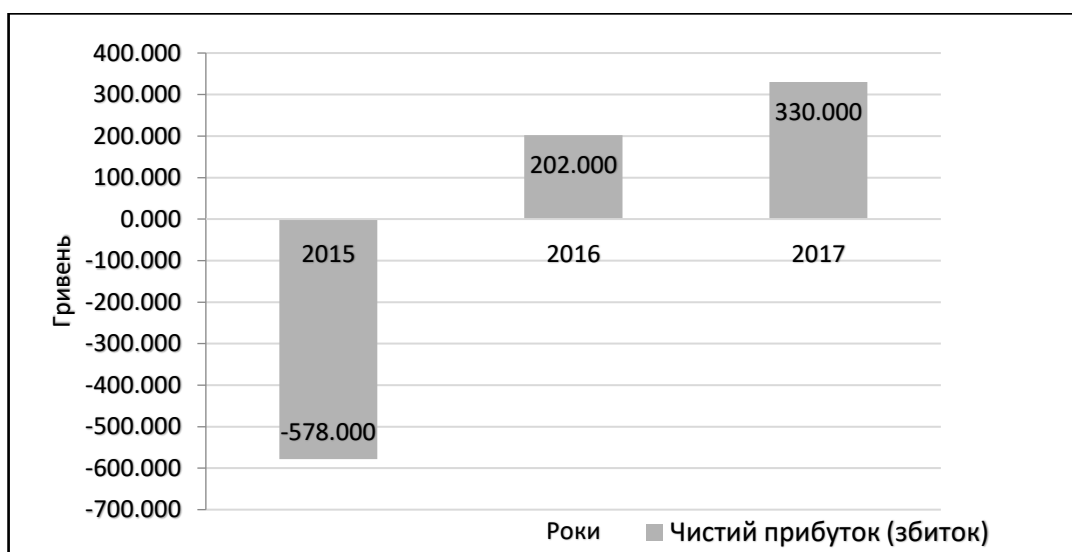

Рисунок 2.7 – Показники фінансових результатів діяльності підприємства

Джерело: складено автором

Чистий прибуток з 2015 по 2017 роки значно зріс з -578 тис. грн. до 330 тис. грн, цьому посприяла нова політика компанії та збільшення виробництва на 25 відсотків.

Термін "ліквідність" позначає швидкість, з якою актив може бути конвертований в гроші без відчутної втрати вартості. Деякі активи, наприклад, дебіторська заборгованість, зазвичай, може бути легко конвертована в гроші при незначному дисконті. Інші активи, наприклад, будівлі, можуть бути переведені в грошову форму тільки за умови значних знижок. Тому вважається, що дебіторська заборгованість є більш ліквідним активом, ніж будівля. За інших рівних компанія з більш ліквідними активами зможе більш легко відповісти за своїми терміновими зобов'язаннями, ніж компанія з меншою часткою ліквідних активів.

Таблиця 2.7 – Показники ліквідності підприємства

Показник	Роки		
	2015	2016	2017
Коефіцієнт покриття	1,010	1,246	1,171
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,969	1,215	1,140
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,026	0,040	0,090
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	2311,000	64869,000	54353,000

Джерело: складено автором

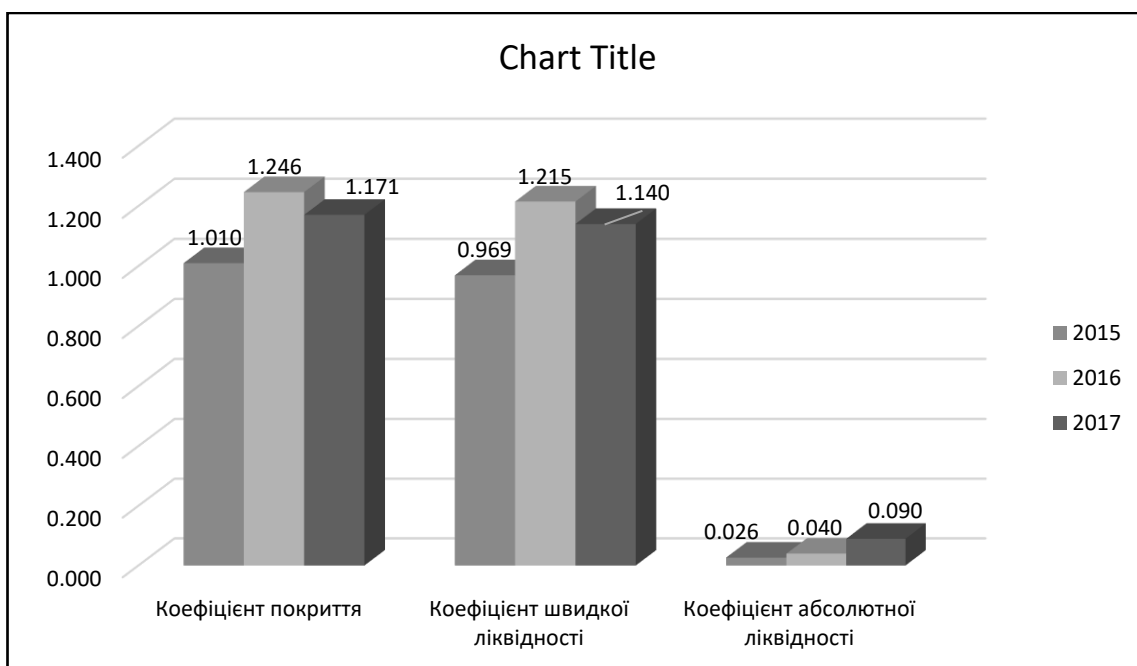

Рисунок 2.8 – Показники ліквідності підприємства

Джерело: складено автором

Показники ліквідності підприємства з 2015 по 2016 роки значно зросли, теж саме стосується чистого оборотного капіталу, що виріс більше ніж у два рази, але після 2016 року відбувся невеликий спад, коефіцієнти ліквідності знизились, окрім коефіцієнта абсолютної ліквідності, в середньому, на десять відсотків, а чистий оборотний капітал знизився на 10516 тис. грн.

Платоспроможність підприємства - це здатність своєчасно і в повному обсязі погашати свої фінансові зобов'язання.

Мета даного етапу аналізу - оцінка спроможності підприємства виконувати свої короткострокові (поточні) зобов'язання, тобто розплачуватися за "виставленими рахунками".

Аналіз платоспроможності показує нам збільшення показників коефіцієнта фінансування на 0,617, коефіцієнта забезпеченості власними оборотними запасами 0,009, коефіцієнта маневреності робочого капіталу на 0,339 та коефіцієнта маневреності власних запасів на 0,006 у 2016 році. В 2017 році усі показники окрім коефіцієнта фінансування знизились. В цілому можна сказати, що платоспроможність ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» знизилась.

Таблиця 2.8 – Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства

Показник	Роки		
	2015	2016	2017
Коефіцієнт платоспроможності	0,424	0,357	0,324
Коефіцієнт фінансування	1,851	2,468	2,846
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними запасами	0,009	0,198	0,146
Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	0,013	0,352	0,293
Коефіцієнт маневреності власних засобів	-0,030	-0,024	-0,074

Джерело: складено автором

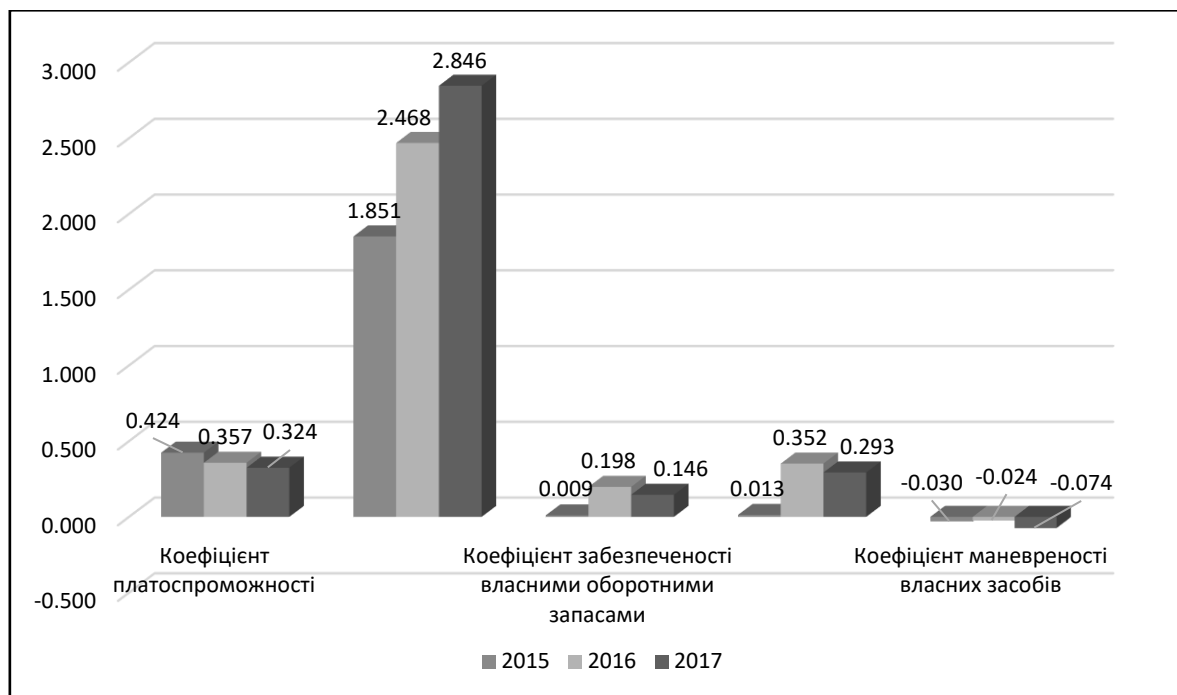

Рисунок 2.9 – Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства

Джерело: складено автором

Ділова активність підприємства в ринкових умовах стає інтегральною характеристикою підприємства щодо його відповідності об'єктивним економічним умовам. Основними напрямками підвищення ділової активності підприємства є зменшення періоду операційного та фінансового циклів, підвищення ефективності використання майна, максимізація прибутку, підвищення конкурентоспроможності продукції (послуг), пошук нових ринків збуту. На нашу думку, ділова активність підприємства охоплює напрями, які спрямовані на підвищення його конкурентоспроможності. Оскільки, конкурентоспроможність забезпечує підприємству переваги на ринку, допомагає його успішному збуту в умовах конкуренції.

За результатами аналізу ми можемо побачити, що коефіцієнти ділової активності підприємства у 2016 році зросли. Також зменшилися строки погашення кредиторської та дебіторської заборгованості, що є позитивним. У 2017 році всі показники, окрім коефіцієнта оборотності матеріальних запасів та оборотності капіталу, знизились.

Таблиця 2.9 – Аналіз ділової активності підприємства

Показник	Роки		
	2015	2016	2017
Коефіцієнт оборотності активів	0,226	0,346	0,329
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,554	0,773	0,756
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,572	0,761	0,707
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	637,996	479,470	516,387
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	658,570	471,954	482,708
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	15,354	20,908	22,835
Коефіцієнт оборотності основних засобів	0,389	0,675	0,670
Коефіцієнт оборотності капіталу	0,474	0,894	0,970

Джерело: складено автором

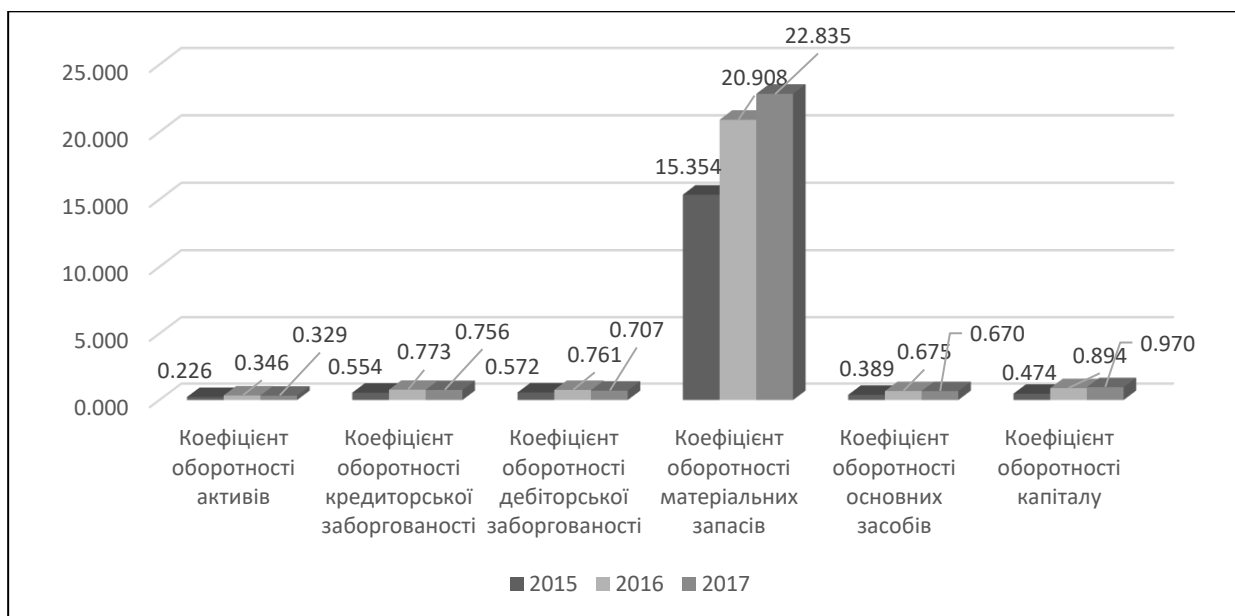

Рисунок 2.10 – Аналіз ділової активності підприємства

Джерело: складено автором

Показниками прибутковості діяльності підприємства є рентабельність виробництва і рентабельність продажу. Виходячи зі змісту, вказані показники відображають питому вагу отриманого прибутку, відповідно, у собівартості та у виручці проданої продукції (робіт, послуг), тобто скільки припадає прибутку на 1 гривню реалізованої продукції.

Таблиця 2.10 – Аналіз рентабельності підприємства

Показник	Роки		
	2015	2016	2017
Коефіцієнт рентабельності активів	-0,038	0,011	0,015
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	-0,079	0,027	0,045
Коефіцієнт рентабельності діяльності	-0,166	0,031	0,046
Коефіцієнт рентабельності продукції	-0,215	0,656	0,525

Джерело: складено автором

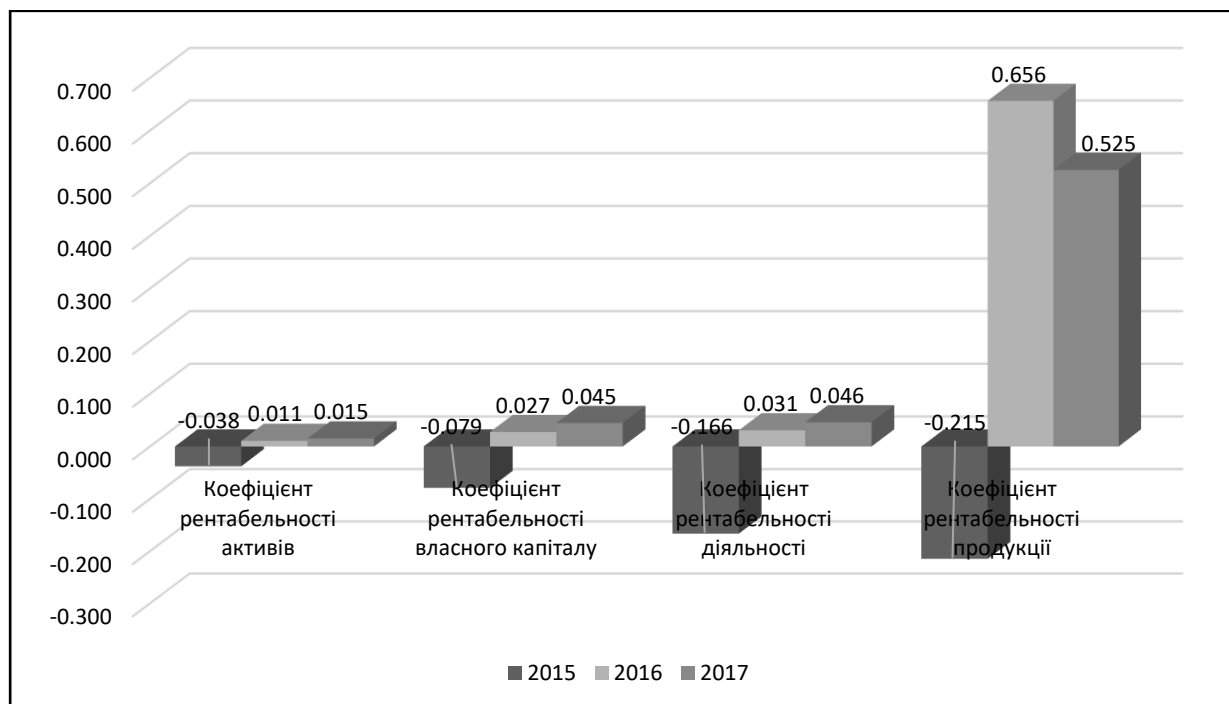

Рисунок 2.11 – Аналіз рентабельності підприємства

Джерело: складено автором

Показники рентабельності підприємства показують нам, що з 2015 року по 2016 рік рентабельність підприємства упала. З 2016 року по 2017 рік рентабельність зросла окрім коефіцієнта рентабельності продукції, що є, в цілому, позитивним і показують правильний напрямок в розвитку виробництва.

2.3. Аналіз формування прибутку ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» та рівня його рентабельності

Фінансові результати діяльності підприємства значною мірою залежать від рівня управління діяльністю його фінансами, що обумовлює необхідність

розвитку інформаційної системи фінансового менеджменту, удосконалення її організаційної структури, визначення принципів утворення та умов розподілу і поєднання інформаційних потоків.

В умовах ринкової економіки отримання прибутку та забезпечення рентабельної діяльності підприємства є необхідною складовою, яка обумовлює зростання ринкової вартості підприємства. Як основний узагальнюючий показник діяльності підприємства, прибуток є важливим джерелом формування його капіталу, забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності. Тому отримання прибутку – одна із стратегічних цілей управління та найважливіший об'єкт аналітичної оцінки фінансових результатів.

Аналітична оцінка фінансових результатів ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК» здійснюється за такими етапами:

- Аналіз динаміки доходів і витрат;
- Аналіз динаміка складу і структури прибутку від звичайної діяльності;
- Факторний аналіз чистого прибутку;
- Коефіцієнтний аналіз рентабельності.

На першому етапі аналіз динаміки доходів і витрат ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК» дозволяє відмітити ряд позитивних змін (табл. 2.5), до яких у першу чергу належать збільшення фінансових результатів від операційної діяльності в 2016 році в порівнянні з 2015 роком збільшились на 531,0 тис. грн. В 2017 році в порівнянні з 2016 роком фінансових результатів від операційної діяльності зменшились на суму 255,0 тис. грн., при тому, що в 2016 році він становив 1400,0 тис. грн., що на 531,0 тис. грн. більше ніж в 2015 році. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування 2017 році в порівнянні з 2015 роком зріс на 531 тис. грн., а в порівнянні з 2016 роком зменшився на 255,0 тис. грн. Чистий прибуток ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК» в 2017 році в порівнянні з 2015 роком зріс на 463200,0 тис. грн. Ці

позитивні зміни є наслідком взаємодії двох чинників: загального приросту доходів та зменшення витрат підприємства.

Таблиця 2.11 – Динаміка фінансових результатів ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» в 2015-2017 роках

Показники	роки			відхилення			
	2015	2016	2017	2015-2017		2016-2017	
				абсол.	відн.	абсол.	відн.
1	2	3	4	5	6	7	8
Доход від реалізації продукції	521025,6	987097,2	1076865,6	555840,0	1,07	89768,4	0,09
Податок на додану вартість	86837,6	164516,2	179477,6	92640,0	1,07	14961,4	0,09
Чистий доход від реалізації продукції	434188,0	822581,0	897388,0	463200,0	1,07	74807,0	0,09
Валовий прибуток	20911,0	68940,0	75697,0	54786,0	2,62	6757,0	0,10
Інші операційні доходи	88266,0	12582,0	9029,0	-79237,0	-0,90	-3553,0	-0,28
Адміністративні витрати	18508,0	21031,0	26215,0	7707,0	0,42	5184,0	0,25
Витрати на збут	3337,0	42545,0	44792,0	41455,0	12,42	2247,0	0,05
Інші операційні витрати	86389,0	16541,0	12599,0	-73790,0	-0,85	-3942,0	-0,24
Фінансові результати від операційної діяльності	943,0	1405,0	1120,0	177,0	0,19	-285,0	-0,20
Інші фінансові доходи	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	-
Інші доходи	4,0	0,0	26,0	22,0	5,50	26,0	-
Фінансові витрати	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	-
Інші витрати	333,0	5,0	1,0	-332,0	-1,00	-4,0	-0,80
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	614,0	1400,0	1145,0	531,0	0,86	-255,0	-0,18
Податок на прибуток від звичайної діяльності	122,8	280,0	229,0	106,2	0,86	-51,0	-0,18
Чистий прибуток (збиток)	-578,0	202,0	330,0	908,0	-1,57	128,0	0,63

Джерело: складено автором

Збільшення валового прибутку в 2016 та 2017 роках є наслідком приросту доходу (виручки) від реалізації продукції на 555840,0 та 89768,4 тис. грн. в порівнянні з 2016 роком і в порівнянні з 2015 роком. На рисунку 2.12 зображено Динаміку фінансових результатів діяльності ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК».

З даної діаграми помітно, що дохід від реалізації продукції 2017 році, збільшився у порівнянні з 2015 роком розвитку компанії, що призвело до збільшення фінансового результату діяльності як прибутку для підприємства.

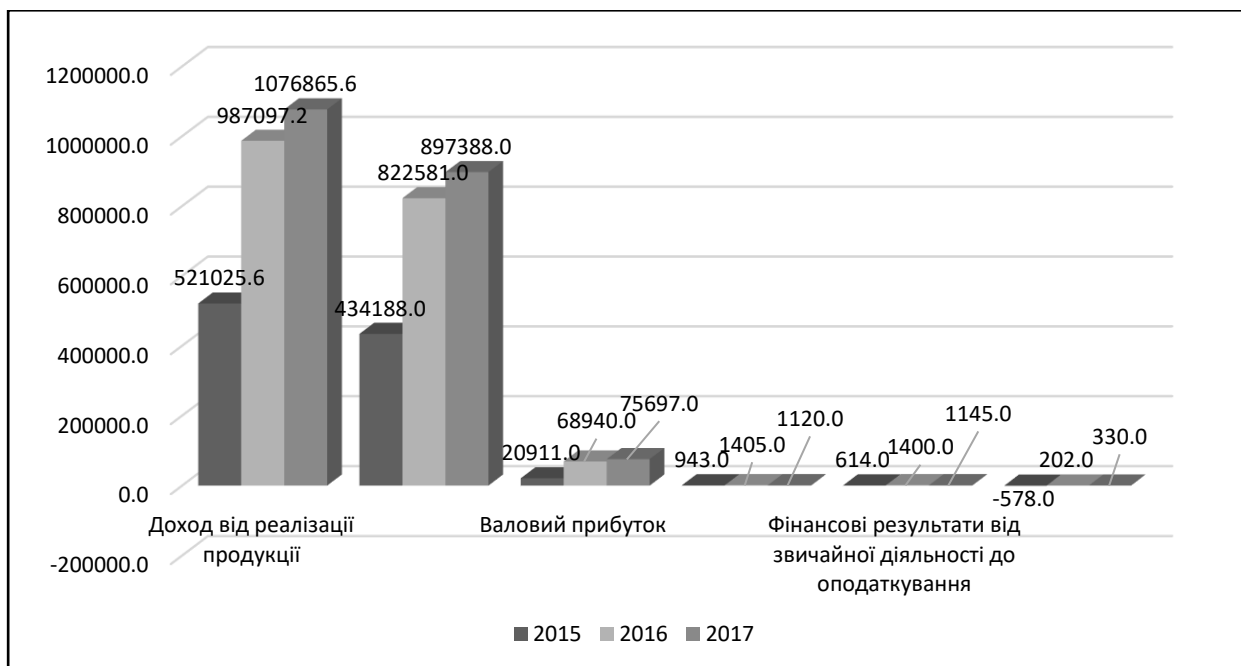

Рисунок 2.12 – Динаміка фінансових результатів ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»

Джерело: складено автором

Другий етап аналітичної оцінки аналіз динаміка складу і структури прибутку від звичайної діяльності підприємства.

Фінансові результати від звичайної діяльності підприємства складаються з прибутків або збитків від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності компанії. Основною складовою даного показника є фінансовий результат від операційної діяльності.

Прибуток від операційної діяльності досліджується за методиками загального і факторного економічного аналізу.

Загальний аналіз прибутку від операційної діяльності досліджує динаміку фінансових результатів від операційної діяльності за абсолютним розміром, складом і структурою (табл. 2.12).

Аналіз даних підрозділу 2.12 свідчить про досить стабільну структуру прибутку від звичайної діяльності до оподаткування. Незначне погіршення структури внаслідок зменшення питомої ваги прибутку від операційної діяльності було компенсовано питомою вагою збитку від операційної діяльності. Отже слід відмітити, що у 2017 році відбулося поліпшення структури прибутку, лише негативний вплив від збільшення абсолютної величини збитків від інших

операцій на суму 5047.1 тис. грн. посилюється внаслідок не отримання інших фінансових прибутків.

Таблиця 2.12 – Динаміка складу і структури прибутку ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» від звичайної діяльності до оподаткування

Показники	2015	2016	2017	відхилення			
				2015		2016	
				абсол.	відн.	абсол.	відн.
Прибуток від операційної діяльності	87332,00	17946,00	13719,00	-73613,00	-0,84	-4227,00	-0,31
У тому числі :							
прибуток від основної діяльності	-934,00	5364,00	1310,00	2244,00	-2,40	-4054,00	-3,09
прибуток від інших операцій	88266,00	12582,00	9029,00	-79237,00	-0,90	-3553,00	-0,39
Інший прибуток	4,00	0,00	26,00	22,00	5,50	26,00	1,00
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	943,00	1405,00	1120,00	177,00	0,19	-285,00	-0,25
Утому числі:							
Чистий прибуток	-578,00	202,00	330,00	908,00	-1,57	128,00	0,39

Джерело: складено автором

Третій етап аналітичної оцінки фінансових результатів підприємства - факторний аналіз чистого прибутку який доцільно здійснювати за наступними етапами:

- Побудова детермінованої мультиплікативної моделі чистого прибутку формула:

$$\Pi = D * R_{\text{чиста}} \quad (2.10)$$

де $R_{\text{чиста}}$ - рівень чистого прибутку по відношенню до доходу від реалізації продукції (чиста рентабельність фінансово-господарської діяльності) у попередньому році, у вигляді десяткового дробу;

D_1 - дохід від реалізації продукції, одержаний підприємством у звітному році, тис. грн.

- Визначення абсолютної зміни чистого прибутку у звітному періоді ($\Delta\P$) формула:

$$\Delta\P = \Pi_1 - \Pi_0, \quad (2.11)$$

де Π_1, Π_0 - відповідно чистий прибуток звітний і попереднього періодів, тис. грн.

$\Delta\P$ – відхилення чистого прибутку

- Послідовна оцінка кількісного впливу чинників на зміну чистого прибутку звітний періоду за методом абсолютних різниць формула:

$$\Delta\P_{(D)} = \Delta D * R_{\text{чиста}}, \quad (2.12)$$

$$\Delta\P_{(R_{\text{чиста}})} = D_1 * \Delta R_{\text{чиста}}, \quad (2.13)$$

де $\Delta\P_{(D)}, \Delta\P_{(R_{\text{чиста}})}$ - абсолютна зміна чистого прибутку внаслідок зміни відповідних чинників: величина доходу від реалізації продукції (D) і чистої рентабельності ($R_{\text{чиста}}$), тис. грн;

$\Delta D, \Delta R_{\text{чиста}}$ - абсолютна зміна у звітному періоді чинників, що обумовлюють зміну чистого прибутку, тис. грн.;

- Оцінка сукупного впливу чинників на зміну чистого прибутку підприємства за формулою:

$$\Delta\P = \Delta\P_{(D)} + \Delta\P_{(R_{\text{чиста}})}. \quad (2.14)$$

Результати факторного аналізу чистого прибутку за двофакторною мультиплікативною моделлю в основному підтверджують позитивні висновки, отримані внаслідок загального аналізу фінансових результатів діяльності.

Результати розрахунків здійснених за наведеними вище алгоритмами, узагальнено у табл. 2.6.

Данні табл. 2.6 свідчать про те, що збільшення чистого прибутку на 1859,2 тис. грн є наслідком зростання рентабельності фінансово-господарської діяльності на 0.05 одиниць, яка характеризується показником рівня чистого прибутку по відношенню до доходу від реалізації продукції. Цей чинник належить до інтенсивних і його пріоритетний вплив на результат заслуговує на

високу оцінку. Другий чинник – дохід, що забезпечив зростання чистого прибутку, хоч його вплив можна оцінити як другорядний.

Таблиця 2.13 – Оцінка впливу чинників на зміну чистого прибутку підприємства на основі факторної моделі : $P=D \cdot R_{\text{чиста}}$

Найменування показника	Умовне позначення	Одиниці виміру	2016	2017	Абсолютне відхилення	Зміна П внаслідок впливу чинників до 2016 року
Чистий прибуток	П	грн	20200,00	33000,00	12800,00	12800,00
Дохід від реалізації продукції	Д	грн	822581,00	897388,00	74807,00	2750,90
Чиста рентабельність, у вигляді десяткового дробу	R чиста		2,46	3,68	0,17	153549,35

Джерело: складено автором

Зміна чистого прибутку внаслідок впливу доходу від реалізації становить 2750,907 грн., а по відношенню до чистої рентабельності 153549,352 грн.

Отже, результатами факторного аналізу за двофакторною мультиплікативною моделлю в основному підтверджують позитивні висновки, отримані внаслідок загального аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

З метою залучення до аналізу додаткової інформації застосовується багатофакторні моделі, а також методичні прийоми декомпозиційного аналізу, який передбачає послідовну деталізацію і розкриття впливу на результат факторних показників.

На особливу увагу заслуговує чотирьохфакторна мультиплікативна модель аналізу чистого прибутку підприємства. Для побудови даної моделі застосовуються чинники другого ряду, до яких належать: капітал; оборотність активів; мультиплікатор капіталу; чиста рентабельність фінансово-господарської діяльності підприємства.

Залежність чистого прибутку від названих чинників характеризується наступною моделлю:

$$P=K \cdot d_A \cdot M_K \cdot R_{\text{чиста}}, \quad (2.15)$$

де K - середньорічні залишки капіталу, що обчислюються за середньою хронологічною, виходячи з даних, які містяться у пасиві балансу підприємства;

d_A - оборотність (доходність) активів, за якою оцінюється рівень ефективності використання активів підприємства; доходність активів обчислюються як відношення доходу (D) до середньорічних залишків активів (A), які визначаються згідно з балансом, а також таблицями основних показників.

$$d_a = \frac{D}{A}, \quad (2.16)$$

де M_K - мультиплікатор капіталу, який характеризує здатність власного капіталу створювати активи і являє собою відношення середньорічних залишків активів (A) до середньорічних залишків власного капіталу (K) підприємства:

$$M_K = \frac{\bar{A}}{\bar{K}}, \quad (2.17)$$

де $R_{\text{чиста}}$ - чиста рентабельність фінансово-господарської діяльності, яка визначається відношенням чистого прибутку (Π) до доходу (D) підприємства:

$$R_{\text{чиста}} = \frac{\Pi}{D}. \quad (2.18)$$

Зв'язок між чинниками та результативним показником у наведеній моделі є функціональним, отже, факторний аналіз чистого прибутку на її основі може здійснюватися за допомогою модифікованого методу ланцюгових підстановок.

Методика кількісної оцінки впливу чинників на зміну чистого прибутку підприємства складається з наступних елементів:

- Визначення абсолютної зміни чистого прибутку в звітному періоді ($\Delta \Pi$):

$$\Delta \Pi = \Pi_1 - \Pi_0, \quad (2.19)$$

де Π_1, Π_0 - чистий прибуток відповідно звітного і базисного періодів.

- Побудова детермінованої мультиплікативної чотирьохфакторної моделі:

$$\Pi = K * d_A * M_K * R_{\text{чиста}}. \quad (2.20)$$

- Перевірка відповідності побудованої моделі результативному показнику, який вона характеризує:

$$\Pi = \overline{K} \cdot \frac{D}{A} \cdot \frac{\overline{A}}{K} \cdot \frac{\Pi}{D}. \quad (2.21)$$

Якщо скоротити дане рівняння, отримаємо: $\Pi = \Pi$, тобто факторна модель є адекватною і може бути використана для оцінки впливу визначених чинників на зміну чистого прибутку підприємства у звітному періоді.

- Поетапна оцінка кількісного впливу чинників на зміну прибутку:

$$\Delta\Pi_{(K)} = K^* \cdot d_A^* \cdot M_k^* \cdot R_{\text{чиста}} \quad (2.22)$$

$$\Delta\Pi_{(dA)} = K^* \cdot d_A^* \cdot M^* \cdot R_{\text{чиста}} \quad (2.23)$$

$$\Delta\Pi_{(Mk)} = K^* \cdot d_A^* \cdot M^* \cdot R_{\text{чиста}} \quad (2.24)$$

$$\Delta\Pi_{(R_{\text{чиста}})} = K^* \cdot d_A^* \cdot M^* \cdot R_{\text{чиста}} \quad (2.25)$$

де $\Delta\Pi_{(K)}$, $\Delta\Pi_{(dA)}$, $\Delta\Pi_{(Mk)}$, $\Delta\Pi_{(R_{\text{чиста}})}$, - абсолютна зміна чистого прибутку внаслідок зміни відповідних чинників: капіталу, оборотності активів, мультиплікатора капіталу та чистої рентабельності фінансово-господарської діяльності, тис. грн.;

$\overline{K}, \Delta d_a, \Delta M_k, \Delta R_{\text{чиста}}$ - абсолютна зміна в звітному періоді чинників: власного капіталу, оборотності активів, мультиплікатор капіталу, чистої рентабельності;

\overline{K}_1 - середні залишки власного капіталу звітного періоду, тис.грн;

d_{A_0}, d_{A_1} - оборотність активів, відповідно, в базисному та звітному періоді;

M_{K_0}, M_{K_1} - мультиплікатор капіталу, відповідно, в базисному та звітному періоді;

$R_{\text{чиста}_0}$ - рентабельність основної діяльності (доходу) в базисному періоді.

- Оцінка сукупного впливу чинників на зміну чистого прибутку підприємства у звітному періоді:

$$\Delta\Pi = \Delta\Pi_{(K)} + \Delta\Pi_{(dA)} + \Delta\Pi_{(Mk)} + \Delta\Pi_{(R_{\text{чиста}})}. \quad (2.26)$$

Аналітична оцінка зміни чистого прибутку на основі багатofакторної моделі проаналізована в табл. 2.15.

Результати розрахунку впливу чинників на зміну чистого прибутку наведено у табл. 2.14, свідчать про те, що приріст чистого прибутку звітного року

є наслідком підвищення чистої рентабельності фінансово-господарської діяльності, яке забезпечило збільшення чистого прибутку на 1252.49 тис. грн.

Таблиця 2.14 – Оцінка впливу чинників на зміну чистого прибутку ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» на основі факторної моделі : $P = k * da * Mk * R_{\text{чиста}}$

Показники	Умовне позначення	Одиниці виміру	2016	2017	абсолютне відхилення	зміна ЧП
Чистий прибуток	П	грн.	20200,00	33000,00	12800,00	12800,00
Доход від реалізації продукції	Д	грн.	822581,00	897388,00	74807,00	*
Середні залишки активів	А	грн.	188527,00	192015,00	3488,00	*
Середні залишки власного капіталу	К	грн.	184069,00	185065,50	996,50	72,06
Оборотність активів	da	оборотів	2,87	2,55	-0,32	64,02
Мультиплікатор капіталу	Mk		1,024	1,038	0,01	97,02
Чиста рентабельність	R чиста		2,46%	3,68%	0,01	32,17

Джерело: складено автором

Вплив чинників ,що характеризують обсяг і структуру економічного потенціалу підприємства (власний капітал ,мультиплікатор капіталу), також заслуговує на позитивну оцінку, на тій підстав , о ці чинники забезпечили приріст чистого прибутку відповідно на 192.17 тис. грн. та 197.208 тис. грн.

Збільшення оборотності активів призвело до збільшення чистого прибутку підприємства на 217.38 тис. грн. Отже можна стверджувати ,що реалізовані у 2015 році резерви збільшення чистого прибутку, перш за все є наслідком зростання ефективності фінансово-господарської діяльності ПАТ «Кондитерська компанія «АВК».

Така динаміка заслуговує на позитивну оцінку на тій підставі ,що прискорене зростання чистого прибутку є поліпшенням фінансових результатів діяльності підприємства ,що переважно забезпечене впливом інтенсивних чинників.

У сучасній аналітичній практиці застосовується безліч показників рентабельності, які з різних позицій характеризують прибутковість діяльності підприємств. Найбільше аналітичне значення має розподіл показників

рентабельності з точки зору вимірювання прибутковості фінансово-господарської діяльності підприємства і прибутковості його активів і капіталу.

Аналіз рентабельності включає в себе аналіз прибутку підприємства від всіх видів діяльності. Базою для аналізу прибутку підприємства служить сума прибутку, зафіксована у бізнес-плані, а саме – у фінансовому плані підприємства.

На суму прибутку від реалізації продукції безпосередньо впливають такі фактори:

- обсяг реалізації (продажу) продукції;
- собівартість реалізованої продукції (разом з комерційними витратами);
- структура реалізованих продукції;
- ціни реалізації.

У табл. 2.15 наведено алгоритми обчислення основних видів показників рентабельності підприємства.

Доцільно розглянути останній етап аналітичної оцінки фінансових результатів-динаміку коефіцієнтів, які характеризують рентабельність ПАТ «Кондитерська компанії «АКВ». (табл. 2.15).

Коефіцієнтний аналіз найчастіше застосовується для виявлення кількісних співвідношень між окремими статтями та групами статей балансу з метою загальної оцінки фінансового стану підприємства. Методика коефіцієнтного аналізу фінансових результатів, яку спрямовано на оцінку ефективності діяльності компанії, відрізняється лише системою аналітичних показників звіту про фінансові результати між собою, а також у поєднанні з показниками балансу.

Данні таблиці 2.16 характеризують зниження рентабельності за коефіцієнтами фінансово – господарської та значне підвищення коефіцієнтів рентабельності активів та пасивів за 2015, у порівнянні з 2017 роком, та незначне, у порівнянні з 2016 роком.

Таблиця 2.15 – Показники рентабельності підприємства

Показник рентабельності	Алгоритм розрахунку	Умовні позначення
1	2	3
<p><i>Коефіцієнти рентабельності фінансово-господарської діяльності підприємства</i></p> <p>Операційна рентабельність ($R_{опер}$)</p> <p>Загальна рентабельність ($R_{загал}$)</p> <p>1.3. Рентабельність загальних витрат ($R_г$)</p>	$R_{опер} = \frac{\PhiРОД}{Д} \cdot 100\% ;$ $R_{загал} = \frac{\PhiРЗД_{до опод}}{Д} \cdot 100\% ;$ $R_г = \frac{\Pi}{B} \cdot 100\% ;$	<p>$\PhiРОД$ – фінансовий результат від операційної діяльності;</p> <p>$Д$ – доход (виручка) від реалізації продукції;</p> <p>$\PhiРЗД_{до опод}$ – фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування;</p> <p>Π – чистий прибуток;</p> <p>B – загальні витрати.</p>
<p><i>Коефіцієнти рентабельності активів і капіталу</i></p> <p>Рентабельність власного капіталу (R_K)</p> <p>Рентабельність активів (R_A)</p> <p>Рентабельність виробничого потенціалу ($R_{виробн}$)</p> <p>Рентабельність оборотних активів (R_{OA})</p>	$R_K = \frac{\Pi}{K} \cdot 100\% ;$ $R_A = \frac{\Pi}{A} \cdot 100\% ;$ $R_{виробн} = \frac{\Pi}{(OЗ + MOA)} \cdot 100\% ;$ $R_{OA} = \frac{\Pi}{OA} \cdot 100\% ;$	<p>\overline{K} – середньорічна вартість власного капіталу;</p> <p>\overline{A} – середньорічна вартість активів;</p> <p>$\overline{OЗ}$ – середньорічна вартість основних засобів;</p> <p>\overline{MOA} – середньорічна вартість матеріальних оборотних активів (запасів);</p> <p>\overline{OA} – середньорічна вартість оборотних активів.</p>

Джерело: складено автором

Коефіцієнтний аналіз найчастіше застосовується для виявлення кількісних співвідношень між окремими статтями та групами статей балансу з метою загальної оцінки фінансового стану підприємства. Методика коефіцієнтного аналізу фінансових результатів, яку спрямовано на оцінку ефективності діяльності компанії, відрізняється лише системою аналітичних показників звіту про фінансові результати між собою, а також у поєднанні з показниками балансу.

Коефіцієнтний аналіз найчастіше застосовується для виявлення кількісних співвідношень між окремими статтями та групами статей балансу з метою загальної оцінки фінансового стану підприємства. Методика коефіцієнтного аналізу фінансових результатів, яку спрямовано на оцінку ефективності

діяльності компанії, відрізняється лише системою аналітичних показників звіту про фінансові результати між собою, а також у поєднанні з показниками балансу.

Таблиця 2.16 – Динаміка коефіцієнтів рентабельності ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»

Найменування показника	2015	2016	2017	абс. від.		відносне відх.	
				До 2015	До 2016	До 2015	До 2016
1.Коефіцієнт рентабельності фінансово-господарської діяльності :							
1.1.Операційна рентабельність	0,22	0,17	0,12	-0,09	-0,05	0,57	0,73
1.2.Загальна рентабельність	0,14	0,17	0,13	-0,01	-0,04	0,90	0,75
1.3.Рентабельність загальних витрат	-0,11	0,02	0,04	0,15	0,01	-0,33	1,51
2.Коефіцієнт рентабельності активів та капіталу :							
2.1.Рентабельність власного капіталу	-0,13	0,11	0,18	0,30	0,07	-1,42	1,62
2.2.Рентабельність активів	0,04	0,01	0,02	-0,02	0,005	0,40	1,43
2.3.Рентабельність виробничого потенціалу	-0,30	0,10	0,14	0,45	0,04	-0,48	1,40
2.4.Рентабельність оборотних активів	-0,29	0,03	0,09	0,39	0,06	-0,32	3,04

Джерело: складено автором

Данні таблиці 2.16 характеризують зниження рентабельності за коефіцієнтами фінансово – господарської та значне підвищення коефіцієнтів рентабельності активів та пасивів за 2015, у порівнянні з 2017 роком, та незначне, у порівнянні з 2016 роком.

Аналіз коефіцієнтів рентабельності фінансово-господарської діяльності ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» має значні зміни: операційна рентабельність в 2017 році в порівнянні з 2016 роком зменшилась на 0,05 одиниць, загальна рентабельність в 2017 на 0,04 одиниць, при цьому рентабельність загальних витрат зросла на 0,15 одиниць, у порівнянні з 2015 роком і на 0,01 одиниць, у порівнянні з 2016 роком.

Аналіз коефіцієнтів рентабельності активів та капіталу ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»: рентабельність власного капіталу в 2017 році в порівнянні з 2015 роком збільшився на 0,30 одиниць, рентабельність активів

зменшилась в 2015 році в 0,02 одиниць ,рентабельність виробничого потенціалу збільшилась на 0,45 одиниць, при цьому рентабельність оборотних активів збільшилась на 0,39 одиниць і 0,0,6 одиниць, у порівнянні з 2016 роком.

Отже, аналітична оцінка фінансових результатів це дослідження насамперед структури прибутку ,впливу доходів і витрат на формування фінансових результатів та аналіз впливу чинників на зміну чистого прибутку та дослідження показників рентабельності підприємства для забезпечення ефективності роботи підприємства ,яка значною мірою залежить від якості управлінських рішень, що стосуються використання одержаного прибутку. Приймаючи ці рішення власники (менеджери) повинні всебічно зважити напрямки першочергових вкладень, фінансових ресурсів, виходячи з фінансового стану компанії, рівня його матеріально-технічної бази, соціального розвитку колективу, можливостей прибуткового розміщення коштів на ринку цінних паперів, у грошово-кредитній сфері тощо.

2.4. Кореляційно – регресійний аналіз прибутковості підприємства ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»

Кореляційно-регресійний аналіз – це побудова та аналіз економіко-математичної моделі у вигляді рівняння регресії (рівняння кореляційного зв'язку), що виражає залежність результативної ознаки від однієї або кількох ознак-факторів і дає оцінку міри щільності зв'язку.

Будь-які ознаки можуть бути взаємозалежними. Цей вид аналізу ефективний для визначення наявності зв'язку між такими явищами, як дохід та витрати підприємства. Це дасть нам змогу визначити, які фактори впливають на розмір доходу та, виходячи з результату аналізу, визначити кроки і дати поради для покращення результатів діяльності ПАТ «Кондитерська компанія «АВК».

Припустимо, що зв'язок між регресією і факторними ознаками описується лінійним рівнянням регресії:

$$y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3 , \quad (2.26)$$

де y – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (тис. грн.),

x_1 – адміністративні витрати (тис. грн.),

x_2 – витрати на збут (тис. грн.),

x_3 – інші операційні витрати (тис. грн.),

a_0 – вільний член рівняння регресії,

x_0 – коефіцієнти рівняння регресії, які характеризують кількісний вплив на результуючий показник зміни величини відповідного факторного показника на одиницю його виміру ($i=1,4$).

Вхідні дані для проведення кореляційно – регресійного аналізу представлено в таблиці 2.17:

Таблиця 2.17 – Основні фінансові показники діяльності підприємства за 2012 – 2017 рр.

Показник	Рік					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	388392,00	338352,00	310722,00	434188,00	822581,00	897388,00
Адміністративні витрати, тис. грн.	19573,00	21857,00	18508,00	19961,00	26215,00	21931,00
Витрати на збут, тис. грн.	3249,00	4652,00	3337,00	1483,00	44792,00	42545,00
Інші операційні втрати, тис. грн.	6090,00	7500,00	86389,00	22013,00	12599,00	16541,00

Джерело: складено автором

З метою виявлення основних факторів, що впливають на чистий прибуток діяльності підприємства, потрібно провести кореляційний аналіз окремих фінансових показників діяльності підприємства. Результати кореляційного аналізу представлено у таблиці 2.18:

Таблиця 2.18 – Результати кореляційного аналізу діяльності підприємства

Показники	Чистий дохід	Адміністративні витрати	Витрати на збут	Інші операційні витрати
Чистий дохід	1			
Адміністративні витрати	0,71994327	1		
Витрати на збут	0,971435013	0,797842327	1	
Інші операційні витрати	-0,35130373	-0,50446873	-0,27401915	1

Джерело: складено автором

Щоб уникнути мультиколінеарності доцільно не враховувати результати кореляційного аналізу «інші операційні витрати».

Оцінка тісноти зв'язку між досліджуваними ознаками здійснювалась із використанням шкали Чеддока, характеристика представлена у таблиці 2.18:

Таблиця 2.19 – Характеристика тісноти зв'язку чистого доходу і факторними ознаками

Показник	Адміністративні витрати	Витрати на збут
Чистий дохід	Помітний	Дуже тісний

Джерело: складено автором

За результатами кореляційного аналізу можна зробити висновок (таблиця 2.19), що між чистим доходом і витратами на збут спостерігається дуже тісний зв'язок, між чистим доходом і адміністративними витратами та іншими операційними витратами – помітний.

Результати кореляційного аналізу свідчать про те, що мультиколінеарність наявна.

Таблиця 2.20 – Регресійна статистика

Показник	Значення
Множинний R	0,97
R-квадрат	0,94
Нормований R-квадрат	0,92
Стандартна похибка	68634,26

Джерело: складено автором

Скорегований коефіцієнт детермінації $R^2 \approx 0,9436$ (таблиця 2.20), тобто зміна результативної ознаки на 94,36 % спричинена зміною факторних.

Таблиця 2.21 – Результати дисперсійного аналізу

Показник	df	SS	MS	F	Значимість F
Регресія	1	3,15757E+11	3,15757E+11	67,0302738	0,001212284
Залишок	4	188429068	4710662267		
Всього	5	3,346E+11			

Джерело: складене автором

Результати дисперсійного аналізу вказують на надійність отриманої моделі: за критерієм Фішера $f^* = 67,0302$ $f_{табл} = 0,00121$, де $f_{табл} = F(1 - 0,95; m; n - m - 1)$, табло рівняння регресії (його коефіцієнти) значиме (на 95%), вплив випадкових факторів відсутній.

Таблиця 2.22 – Результати регресійного аналізу

Показники	Стандартна похибка	t-статистика	P-Значення	Нижні 95%	Верхні 95%
Чистий дохід	410422,7	2,26	0,15	-836062,62	2695750,42
Адміністративні витрати	19,9	-1,40	0,29	-113,63	57,67
Витрати на збут	2,3	6,12	0,02	4,24	24,33

Джерело: складено автором

За результатами регресійного аналізу (таблиця 2.22), оскільки для усіх показників Р-значення менше 0,5, то коефіцієнти можна вважати ненульовими, отже, факторні ознаки впливають на результативну.

Оцінка статистичної значимості параметрів регресії здійснюється за допомогою t-критерію (таблиця 2.22), при значеннях t-статистики, які менші $t_{табл} (0,95; m - 1) = 0,078$, природа формування параметрів a_1 , a_2 , a_3 – статистично значимі.

Надійні інтервали для параметрів лінії регресії:

$$-113,63 \leq a_1^* \leq 57,67$$

$$4,24 \leq a_2^* \leq 24,33$$

Рівняння множинної регресії має вигляд:

$$y = 929843,89 - 27,98 x_1 + 14,29 x_2$$

Отже, якщо адміністративні витрати зростуть на одиницю, то чистий дохід зменшиться на 27,98 од.; при збільшенні витрат на збут на одиницю, чистий

дохід зросте на 14,29 од.; при зростанні інших операційних витрат на одиницю, чистий дохід зменшиться на 1,55 од.

Для аналізу впливу зміни питомої ваги факторної ознаки на результуючу у припущенні, що вплив інших факторних ознак відсутній потрібно визначити коефіцієнти еластичності:

$$\varepsilon_1 = -0,59; \varepsilon_2 = 3,62;$$

Отже, якщо адміністративні витрати зростуть на 1 %, то чистий дохід зменшиться на 0,59%; якщо витрати на збут зростуть на 1 %, то чистий дохід збільшиться на 3,62%.

Висновки до розділу II

Оцінка ефективності формування та використання прибутку дала нам такі результати:

- 1) Необоротні активи підприємства за період 2015-2017 років збільшились, також їхня динаміка зросла з 2015-2016 року і не значно знизилась в 2017 році;
- 2) Динаміка оборотних активів зросла, це можна пов'язати зі збільшенням грошових коштів і їх еквівалентів на підприємстві;
- 3) Динаміка фінансових ресурсів показала зріст, з тим же зросла кредиторська заборгованість;
- 4) Поточні зобов'язання зросли, що показує не правильну політику підприємства, щодо зобов'язань;
- 5) Показники ділової активності зросли, хоча більшість, як наприклад, оборотність власного капіталу, оборотність дебіторської заборгованості знизилась, хоча не катастрофічно

В цілому ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК» дає позитивний приріст, хоча з 2016 року приріст змінився незначним спадом, це може бути пов'язаним зі збільшенням виробництва продукції у чотири рази.

Аналіз економічного стану компанії АВК, показники фінансового стану, ліквідності, платоспроможності, ділової активності, рентабельності показали схожу динаміку показників, що й аналіз ефективності формування та використання продукції.

Отже, ПАТ «Кондитерська компанія «АВК», не зважаючи на економічний спад в державі, втрати донецької та луганської фабрик, дає позитивні результати економічної діяльності, а головне отримала прибуток з 2016 року, у 2015 році компанія отримала збиток в розмірі 537 тис. грн.

РОЗДІЛ III. ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМКІВ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПАТ «КОНДИТЕРСЬКА КОМПАНІЯ «АВК»»

3.1. Визначення головних внутрішніх і зовнішніх чинників підвищення прибутковості ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»»

Комплексні дослідження кондитерського комплексу України підтверджують наявність зовнішніх негативних чинників, що впливають на підвищення рівня прибутковості підприємств, у тому числі і досліджуваного – ПАТ «Кондитерська компанія «АВК». Серед вище зазначених факторів:

– прийняття законодавчих документів та актів, які дозволяють працювати в нормальному режимі вітчизняному товаровиробнику, стану економіки України (від макроекономічних показників - рівня інфляції в країні, рівня безробіття, відсотка росту промислового виробництва, тощо).

– відсутність можливості впливу підприємств на цінову політику;

– відсутність кореляції між земельними, матеріальними, трудовими та фінансовими ресурсами [16, с. 5];

– несприятливий інвестиційний клімат в державі;

– надмірний податковий тиск;

– низька дисципліна виконання контрактів [18, с. 13].

– висока конкуренція ринку кондитерських виробів, як в Україні та і світі;

Зважаючи на неможливість впливу конкретного підприємства на більшість вказаних зовнішніх чинників, з'являється потреба у пристосуванні до вимог ринку, що забезпечує його конкурентоспроможність, економічний розвиток, і, як наслідок в подальшому – ріст прибутковості. Виходячи з вище викладеного, основними важелями впливу на прибутковість лишаються внутрішні резерви ПАТ «Кондитерська компанія «АВК».

Основою збільшення прибутковості є використання техніки та технологій нового покоління, оскільки їх ключовий момент – це можливість зниження витрат. Як наслідок, пошук нових засобів економії – в тому числі, зменшення собівартості продукції шляхом впровадження прогресивних методик. Серед

недоліків – ті методи, що впроваджуються на підприємстві, потребують значних ресурсів і тривалого періоду окупності.

Основними завданнями для ПАТ «Кондитерська компанія «АВК», як у кондитерській галузі, є:

- мінімізація впливу людського фактору на всі технологічні процеси та операції, з метою попередження неефективного використання людських ресурсів;
- максимальне перекладення функції контролю на машини та механізми;
- оптимізація норм виробництва та рецептури продукції.
- Якість продукції вітчизняних підприємств за багатьма параметрами не відрізняється від іноземної, що дозволить, фактично повністю витіснити конкурентів із інших країн.
- Важливою перевагою українських виробників є ціна на продукцію. Країна забезпечена основною сировиною.

Країна забезпечена основною сировиною. Поруч із загальною перспективністю кондитерської галузі, слід зазначити, що досить обмеженими є умови розвитку невеликих підприємств. Більшість з них потребують заміни застарілого обладнання та впровадження нових технологій при нестачі власних коштів. Тому виробництво й надалі концентруватиметься в найбільших корпораціях.

Для невеликих фірм потрібно вирішити фінансові проблеми за рахунок залучення інвестицій. Для підтримки конкурентоспроможності та фінансової стійкості, а також для розвитку виробничо-господарської діяльності підприємства і недопущення кризових ситуацій необхідно удосконалювати, а на деяких підприємствах фактично запроваджувати стратегічне управління, де вихідним елементом є формування або удосконалення конкурентних стратегій. У сучасних умовах вони можуть бути дієвим засобом подолання кризи, мінімізації її наслідків та недопущення у майбутньому.

Кондитерська галузь перебуває у стадії зрілості, тому доцільним буде розроблення конкурентних стратегій з урахуванням цієї специфіки, а також кризових явищ в економіці, зокрема: скорочення товарного асортименту, удосконалення виробничого процесу, скорочення витрат, стимулювання збуту, інтеграції, переорієнтації на міжнародних ринках. У основі їхнього вибору лежить комплексне оцінювання.

Оцінювання стану підприємства, середовища та стратегії є заключним етапом стратегічного планування і продовжується на всіх етапах реалізації стратегії. Існує значна кількість методів оцінки стратегії. По суті, всі вони пов'язані з відповідністю конкретних варіантів стратегії положенню організації на ринку і її відносним стратегічним можливостям.

Таким чином, серед позитивних внутрішніх чинників підвищення прибутковості на сучасному етапі розвитку підприємства є:

- подальший розвиток технологій виробництва. Перспектива на майбутнє: заміни старого обладнання на нове, працювати над вивченням найбільш прогресивних напрямків ефективних технологій;
- раціональне використання ресурсів;
- відкриття нових ринків збуту, за рахунок нової продукції;
- можливість надання консультаційних послуг у рамках впровадження інноваційних методик;
- подальше формування власних виробничих потужностей, спрямованих на виробництво продукції;
- Подальший розвиток рецептури, нові види продукції, виходячи із споживчих вподобань.

3.2. Резерви збільшення прибутку ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»

ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» – підприємство, що перебуває у постійному розвитку, тому, існує потреба пошуку додаткових резервів для

подальших змін. А для цього необхідно забезпечити стабільний ріст прибутку, що забезпечується невикористаними можливостями його збільшення, тобто резервами зростання. Резерв зростання – кількісна величина, що виявляється на стадіях планування та безпосереднього виробництва продукції та її подальшої реалізації. Визначення резервів збільшення прибутку базується на науково обґрунтованій методиці розроблення заходів з їх мобілізації.

У процесі виявлення резервів виділяють три етапи:

1. аналітичний – виявлення і кількісне оцінювання резервів;
2. організаційний – розроблення комплексу інженерно-технічних, організаційних, економічних і соціальних заходів, які повинні забезпечити використання виявлених резервів;
3. функціональний – практична реалізація заходів, контроль їх виконання.

Резерви збільшення прибутку можливі за рахунок:

- збільшення обсягу випуску продукції (робіт, послуг);
- зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції;
- економії і раціонального використання коштів на оплату праці робітників та службовців;
- запровадження досягнень науково-технічного прогресу, в результаті чого зростає продуктивність праці [16, с. 270].

Резерви збільшення суми прибутку і рентабельності пов'язані з напрямками господарювання підприємства, для керівників і відповідних спеціалістів (менеджерів), важливим є детальне значення масштабів дії, форм контролю та використання найбільш істотних внутрішніх і зовнішніх чинників ефективності на різних рівнях управління діяльністю підприємства.

Утримати конкурентні переваги і джерела додаткових прибутків, забезпечених за рахунок вище перерахованих факторів, можна трьома основними способами, залежно від рангу чинників, що забезпечують перевагу:

- переваги, що забезпечуються чинниками низького рангу, такими, як дешева робоча сила або сировина, легко можуть бути досягнуті й конкурентами;

- переваги більш високого порядку (патентована технологія, диференціація на основі унікальних товарів чи послуг, імідж фірми та ін.) не такі легкодоступні для конкурентів і можуть з високим рівнем надійності утримуватися;

- найбільш надійне забезпечення переваг за рахунок чинників найвищого рангу – це постійне удосконалення, модернізація діяльності, впровадження прогресивних змін, здійснення процесів реструктуризації.

Головними зовнішніми резервами збільшення прибутку підприємства є технологічні нововведення, особливо сучасні форми автоматизації та інформаційних технологій, які справляють постійний вплив на рівень і динаміку ефективності виробництва продукції, та обладнання, яке займає провідне місце в програмі підвищення ефективності виробничої діяльності [25, с. 74-75].

Будь-яке підприємство є джерелом ризику. При цьому ризик виникає на основі факторів виробничого та фінансового характеру. Ці чинники формують витрати підприємства. Витрати виробничого і фінансового характеру не є взаємозамінними, однак, величиною і структурою витрат виробничого та фінансового характеру можна керувати. Це керування відбувається в умовах свободи вибору джерел фінансування і джерел формування витрат виробничого характеру. У результаті використання різних джерел фінансування складається певне співвідношення між власним і позиковим капіталом, а так як позиковий капітал є платним, і по ньому утворюються фінансові витрати, виникає необхідність виміру впливу цих витрат на кінцевий результат діяльності підприємства. Тому фінансовий леверидж характеризує вплив структури капіталу на величину прибутку підприємства, а різні способи включення кредитних витрат у собівартість впливають на рівень чистого прибутку і чисту рентабельність власного капіталу.[36]

Фінансовий леверидж характеризує взаємозв'язок між зміною чистого прибутку і зміною прибутку до виплати відсотків і податків.

Виробничий леверидж залежить від структури витрат виробництва і, зокрема, від співвідношення умовно-постійних та умовно-змінних витрат у

структурі собівартості. Тому виробничий леверидж характеризує взаємозв'язок структури собівартості, обсягу випуску і продажів, і прибутку. Виробничий леверидж показує зміни прибутку в залежності від зміни обсягів продажів.

Виробничо-фінансовий леверидж оцінює сукупний вплив виробничого і фінансового левериджу. Тут відбувається мультиплікація ризиків підприємства.

Для кожного підприємства (корпорації) велике значення має дотримання правила, при якому як власний, так і позиковий капітал повинні забезпечувати віддачу у формі прибутку. Якщо підприємство у виробничо-комерційному процесі використовує як власні, так і позикові кошти, то прибутковість власного капіталу може бути підвищена за рахунок залучення банківських кредитів.

Сутність фінансового важеля полягає в тому, щоб посилити вплив зміни прибутку на динаміку фінансової рентабельності, тобто у підвищенні еластичності фінансової рентабельності відносно прибутку.

$$\Phi P = \frac{(B_k - CPCB \cdot PK)(1 - n)}{BK} = \frac{(EP(PK + BK) - CPCB \cdot PK)(1 - n)}{BK}, \quad (3.1)$$

де

ΦP — фінансова рентабельність;

EP — економічна рентабельність;

$CPCB$ — середня розрахункова ставка відсотку;

B_k — відсоток за кредит;

BK — власний капітал;

PK — позикового капіталу;

n — ставка податку на прибуток.

Після перетворень одержуємо:

$$\Phi P = (1 - n)EP + (1 - n)(EP - CPCB) \frac{PK}{BK}. \quad (3.2)$$

Друга складова цієї суми — ефект фінансового важеля — відображає вплив структури капіталу на підвищення фінансової рентабельності. Вплив важеля обумовлений тим, що при позитивному значенні диференціалу для підприємства доцільне залучення позикових коштів, однак постійне нарощування плеча важеля може знизити загальний ефект, так як залучення великих розмірів кредитних ресурсів, як правило, супроводжується жорсткістю

умов їх залучення. В такому випадку ефект важеля не буде давати максимальної віддачі, а при певних умовах (коли диференціал стане менше нуля) буде знижувати фінансову рентабельність.

Таким чином, позитивний вплив ефекту фінансового важеля проявляється тоді, коли економія за рахунок зниження податкових платежів перевищує витрати підприємства за користування позиковими коштами. Значення ефекту фінансового важеля повинно бути таким, щоб компенсувати податкові вилучення з прибутку та забезпечити мінімізацію відхилення між економічною та фінансовою рентабельністю.

Ефект фінансового важеля складається з трьох компонентів:

а) податковий коректор - $(1-n)$ - показує, якою мірою проявляється ефект фінансового важеля у зв'язку з різним рівнем оподаткування прибутку; він не залежить від діяльності підприємства, так як ставку податку на прибуток встановлюють у законодавчому порядку;

б) диференціал - $(P-СП)$ - є основним чинником, що формує позитивне значення ефекту фінансового важеля. Для збереження позитивного ефекту має виконуватися умова: $P > СП$. Чим вище позитивне значення, тим вагомішим за інших рівних умов значення ефекту фінансового важеля. Негативне значення диференціала призводить до зниження рентабельності власного капіталу, що, робить залучення позикових коштів неефективним;

в) коефіцієнт заборгованості (коефіцієнт фінансового левериджу), плече - K_z / K_c - характеризує силу впливу фінансового важеля. Він є мультиплікатором, який змінює позитивне і негативне значення диференціала. При позитивному значенні останнього ($P > СП$) будь-який приріст коефіцієнта заборгованості буде приводити до ще більшого приросту рентабельності власного капіталу. При негативному значенні диференціала ($P < СП$) приріст коефіцієнта заборгованості буде приводити до ще більшого падіння прибутковості власного капіталу.[37]

Даний спосіб дозволяє підприємству визначити безпечний обсяг позикових коштів, тобто допустимих умов кредитування. Його широко використовують у країнах континентальної Європи (Франція, Німеччина та ін.)

З вищесказаного можна зробити наступні висновки:

1. Якщо нове запозичення приносить підприємству зростання рівня ефекту фінансового важеля, то воно вигідне для нього. При цьому необхідно контролювати стан диференціала: при збільшенні коефіцієнта заборгованості банк змушений компенсувати зростання кредитного ризику підвищенням «ціни» позикових коштів.

2. Ризик кредитора (банку) виражають величиною диференціала: чим вище диференціал, тим менше кредитний ризик у банку. Якщо диференціал стане менше нуля, тоді ефект важеля буде діяти на шкоду підприємству, тобто відбудеться вирахування з рентабельності власного капіталу, і в інвесторів не буде бажання купувати акції підприємства-емітента з негативним диференціалом.

Процес оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності можна розглянути по табл. 3.1.

Як видно з наведеної таблиці, найбільший приріст чистої рентабельності власного капіталу (18,9%) був отриманий у варіанті VII, що визначає співвідношення позикового та власного капіталу в пропорції (85/15) та наступні позики є доцільні. Необхідна умова приросту чистої рентабельності власного капіталу: рентабельність активів більше середньої відсоткової ставки за кредит. Саме такий максимальний результат отриманий у варіанті VII ($30\% > 16\%$).

Отже, здійснення таких розрахунків з використанням механізму фінансового важеля дозволяє визначити оптимальну структуру капіталу, яка призводить до максимізації рівня фінансової рентабельності.

Таблиця 3.1 – Розрахунок коефіцієнта фінансової рентабельності при різних значеннях коефіцієнта фінансового важеля ПАТ «Кондитерська компанія «АВК»

Показники	Варіанти						
	I	II	III	IV	V	VI	VII
1	2	3	4	5	6	7	8
Загальний обсяг капіталу , тис. грн.	600000	600000	600000	600000	600000	600000	600000
Власний капітал, тис. грн.	630000	540000	450000	360000	270000	180000	90000
Обсяг позикового капіталу	-30000	60000	150000	240000	330000	420000	510000
Частка позикового капіталу	-5	10	25	40	55	70	85
Рентабельність активів, %	30	30	30	30	30	30	30
Мінімальна ставка процента з кредит, %	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5
Мінімальна процентна ставка з урахуванням премії за кредитний ризик, %	22	22	22	24	24	26	26
Бухгалтерський прибуток з урахуванням процентів за кредит	180000	180000	180000	180000	180000	180000	180000
Сума процентів за кредит	-6600	13200	33000	57600	79200	109200	132600
Бухгалтерський прибуток без урахування суми процентів за кредит	186600	166800	147000	122400	100800	70800	47400
Ставка податку на прибуток, %	18	18	18	18	18	18	18
Сума податку на прибуток	33588	30024	26460	22032	18144	12744	8532
Чистий прибуток	153012	136776	120540	100368	82656	58056	38868
Чиста рентабельність власного капіталу, %	24,29	25,33	26,79	27,88	30,61	32,25	43,19
Приріст чистої рентабельності власного капіталу (Ефект фінансового важеля), %		1,04	2,5	3,59	6,33	7,97	18,9
Коефіцієнт фінансового важеля	0,96	1,08	1,22	1,47	1,79	2,54	3,8

Джерело: складено автором

4. Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості. Процес оптимізації базується на попередній оцінці власного та позикового капіталу при різних умовах його залучення та здійсненні розрахунків середньозваженої вартості капіталів. Вирішення задачі побудовано на виявленні тенденції зміни ціни кожного джерела ресурсів при зміні фінансової структури підприємства. Згідно з дослідженнями провідних вчених, зростання частки позикових коштів у загальній сумі джерел супроводжується більш швидкими темпами зростання ціни власного капіталу, ніж ціни позикових коштів. Виходячи з того, що ціна позикових коштів дещо нижча, ніж власних, стверджують, що існує оптимальна структура капіталу, що мінімізує їхню середньозважену ціну, а відповідно, максимізує ціну підприємства.

3.3. Економічне обґрунтування використання внутрішніх резервів підвищення рентабельності ПАТ «Кондитерська компанія «ABK»

Для прийняття оптимальних управлінських рішень необхідно знати, наскільки потрібно (можна) підвищити обсяг продажів і як зміниться від цього прибуток. Щоб не приймати такі рішення інтуїтивно, теорія фінансового аналізу дозволяє точно розрахувати, як вплине збільшення обсягу продажів на розмір прибутку, який обсяг продажів необхідний, щоб почати одержувати прибуток.

Так як загальний прибуток у більшій мірі формує дохід від реалізації продукції, необхідно звернути увагу на такий резерв підвищення рентабельності підприємства як обсяг продажів.

У цьому може допомогти аналіз беззбитковості – аналіз співвідношення: «cost (витрати) – volume (обсяг) – profit (прибуток)» або CVP-аналіз. Нині він широко використовується, зокрема, для визначення критичного обсягу виробництва для беззбиткової роботи, залежності фінансового результату від змін одного з елементів співвідношення тощо [23].

Він дозволяє:

– визначити планові обсяги виробництва і продажу товару з точки зору їх

беззбитковості;

- прийняти рішення щодо цільових розмірів прибутку;
- збільшувати гнучкість фінансового планування, ураховуючи можливі зміни в ціні реалізації, обсягу продажу, постійних і змінних витрат [24].

Аналіз беззбитковості ґрунтується на ряді припущень.

По-перше, витрати можна поділити на постійні та змінні. Змішані витрати (до них найчастіше належать витрати на електроенергію, транспорт, утримання, експлуатацію обладнання тощо) підлягають диференціації на постійну та змінну частини.

По-друге, залежність між обсягом реалізованої продукції та змінними витратами – лінійна.

По-третє, залишається незмінним асортимент продукції.

По-четверте, обсяг виробництва та обсяг реалізації в прогнозованому періоді однакові.

Основною складовою аналізу беззбитковості є визначення «точки беззбитковості» («порогу рентабельності», «мертвої точки», «дохід беззбитковості»).

Точка беззбитковості – це такий обсяг реалізації, за якого виручка покриває всі витрати підприємства, пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції [23].

Існує два способи розрахунку точки беззбитковості. Розрахувати «точку беззбитковості» для обсягів продажів можна як у кількісному вираженні, так і у вартісному. Останній, зокрема, застосовується за наявності значного асортименту продукції, що випускається [2].

Виникає необхідність обчислити положення точки беззбитковості ПАТ «Кондитерська компанія «АВК», виходячи не з кількості виробленої та проданої продукції, а з обсягу продажів у гривнях. Визначаючи загальну точку беззбитковості для підприємства, яке має широкий асортимент продукції, припускаємо, що обсяг продажів кожного виду продукції становить постійну частку в загальному обсязі продажів даного господарства.

Точка беззбитковості в грошовому вираженні обчислюється за формулою (Тб) на основі цифр, викладених у табл. 2.1. «Формування прибутку підприємства»:

$$Тб = В_{\text{пост}} / (1 - В_{\text{змін}} / Д), \quad (3.1)$$

де Тб – дохід, що забезпечує беззбитковість підприємства;

В_{пост} – постійні витрати;

В_{змін} – сукупні змінні витрати в точці беззбитковості;

Д – дохід.

Тепер розглянемо викладений метод на прикладі розрахунку точки беззбитковості для ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» за 2015 рік:

$$Тб = 109689,47 / (1 - 366919,36 / 521025,60) = 370854,69 \text{ грн.}$$

Розрахунки показали, що дохід, який забезпечує беззбитковість даному підприємству не повинен бути меншим, ніж 7241,0 тис. грн. (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Точка беззбитковості для ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» (2015-2017 роки.) у тис. грн.

Стаття	Роки					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Базовий			Прогноз		
Дохід (грн.)	521025,6	822582,2	1076865,6	1331149,0	1585432,4	1840412,4
Постійні витрати (грн.)	109689,4	136208,3	122946,2	136210,9	142839,2	134537,4
Точка беззбитковості (грн.)	370854,6	588573,0	530630,1	516881,9	579729,9	575039,5

Джерело: складене автором

Системи заходів запропонована нами передбачає вдосконалення техніко-технологічного стану підприємства, тобто покращення стандартів якості продукції, оновлення техніки, створення спеціалізованої комісії для перевірки якості, зменшення вартості продукції та відкриття нових ринків збуту. За даними кореляційно-регресійного аналізу, якщо ми зменшимо адміністративні та інші операційні витрати на 1% то чистий дохід збільшиться в сумі на 0,63%. Отже, якщо в сумі зменшити витрати виробництва, адміністративні та операційні витрати то ми отримаємо такі результати. Спрогнозуємо цей приріст на декілька років уперед.

Отримані результати показують, що ефект від запропонованих нами заходів знижує точку беззбитковості, та зменшує її відносно доходу від реалізації, тобто підприємству потрібно виробити менше, для того щоб отримати прибуток. Можемо зазначити, що економічне обґрунтування використання внутрішніх резервів підвищення рентабельності підприємства базується на визначенні точки беззбитковості. Аналіз беззбитковості необхідний для розробки планування діяльності досліджуваного підприємства і її кількісний вимір дозволяє розрахувати комплекс заходів, необхідних для збільшення прибутку та прибутковості в подальшому.

Висновки до розділу III

Підсумовуючи результати третього розділу можна сказати, що не зважаючи на спад результатів діяльності підприємства, його рентабельність, прибутковість, ділову активність, якщо провести аналіз показників підприємства то можна знайти безліч варіантів підвищення прибутковості та результативності. Попри негативні наслідки економічного спаду в країні, кризи, інфляції і т.д., галузь виробництва солодошів в Україні є розвинутою, на рівні країн Європи та Америки, це дає змогу компанії АВК відкривати нові ринки збуту. Щодо резервів збільшення прибутку зараз, компанії потрібно провести технічне оновлення виробничих цехів, створення спеціалізованої комісії для перевірки і удосконалення продукції.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Дослідження механізму управління формуванням та розподілом прибутку у ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» дозволяє зробити наступні висновки.

1. Прибуток – це частина заново створеної вартості, виробленої і реалізованої, готової до розподілу, це грошове вираження основної частини грошових нагромаджень, які створюються підприємством будь-якої форми власності.

Поява прибутку безпосередньо пов'язана з появою категорії “витрати”. Прибуток – це та частина вартості продукту (робіт, послуг), що реалізується підприємством, яка залишається після покриття певних витрат. Іншими словами, прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Прибуток, як найважливіша категорія ринкових відносин, виконує наступні основні функції: оціночну, стимулюючу, фіскальну.

Роль прибутку підприємства в умовах ринкової економіки полягає в наступному: головний захисний механізм від загрози банкрутства підприємства, головна мета підприємницької діяльності, база економічного розвитку держави, найважливіше джерело задоволення соціальних потреб суспільства, критерій ефективності конкретної діяльності, основне внутрішнє джерело формування фінансових ресурсів, що забезпечують розвиток підприємства, головне джерело зростання ринкової вартості підприємства.

Отримання прибутку пов'язане з кількома напрямками діяльності підприємства: від звичайної та надзвичайної. В свою чергу звичайна діяльність поділяється на операційну (основну) та іншу – фінансову та інвестиційну.

Від проведення вищенаведених видів діяльності підприємство отримує певні доходи, які після співставлення з витратами, що здійснені для отримання цих доходів, і є прибутками (збитками) від відповідної діяльності.

2. Співвідношення прибутку з авансованою вартістю або поточними витратами характеризує таке поняття, як “рентабельність”. У найширшому, найзагальнішому понятті рентабельність означає прибутковість або дохідність виробництва і реалізації всієї продукції (робіт, послуг) чи окремих її видів;

дохідність підприємств, організацій, установ у цілому як суб'єктів господарської діяльності; прибутковість різних галузей економіки. Рентабельність – це відносний показник, тобто рівень прибутковості, що вимірюється у відсотках.

Підприємство вважається рентабельним, якщо доходи покривають пов'язані з ними витрати і, крім того, утворюють суму прибутку, достатню для нормального функціонування підприємства. Рівень рентабельності дозволяє оцінити здатність підприємства генерувати необхідний прибуток в процесі своєї господарської діяльності і охарактеризувати загальну ефективність використання активів та вкладеного капіталу.

Для розрахунку рівня рентабельності підприємств можуть використовуватися: прибуток від операційної діяльності; прибуток від інших видів діяльності (фінансової, інвестиційної); чистий прибуток. При цьому прибуток зіставляється з авансованою вартістю, яку можна брати в різних варіантах (весь капітал підприємства, власний капітал, позичковий капітал, основний капітал, оборотний капітал).

3. На розмір прибутку та його динаміку впливають фактори, як залежні, так і не залежні від зусиль підприємства. Практично поза сферою впливу підприємства знаходиться кон'юнктура ринку, рівень цін на матеріально-сировинні та паливно-енергетичні ресурси, норми амортизаційних відрахувань. Певною мірою залежать від підприємства такі фактори, як рівень цін на вироблену та реалізовану продукцію (роботи, надані послуги) та заробітна плата.

До факторів, які залежать від підприємства, належать: рівень господарювання, компетентність керівництва та менеджерів, конкурентоздатність продукції або наданих послуг, організація виробництва та праці, її продуктивність, стан та ефективність виробничого та фінансового планування.

На формування абсолютної суми прибутку підприємства впливають:

- результати, тобто ефективність його фінансово-господарської діяльності;
- сфера діяльності; галузь господарства;

– установлені законодавством умови обліку фінансових результатів.

За характером виникнення всі фактори, що впливають на розподіл прибутку, можна поділити на дві основні групи: а) зовнішні (що генеруються зовнішніми умовами діяльності підприємства); б) внутрішні (що генеруються особливостями господарської діяльності даного підприємства).

На зміну рентабельності виробництва (надання послуг) впливають такі фактори: зміна частки прибутку на 1 грн. реалізованої продукції (робіт, послуг). зміна фондомісткості або фондovіддачі. зміна коефіцієнта закріплення матеріальних оборотних коштів, тобто зміна оборотності оборотних коштів.

4. В дипломній роботі основою для проведення аналізу формування та розподілу прибутку слугували дані ПАТ «Кондитерська компанія «АВК», компанія «АВК» 1991 року фізичними особами шляхом добровільного об'єднання майна, майнових та особистих немайнових прав учасників для здійснення фінансово-господарської діяльності товариства та отримання прибутку.

5. Проведений аналіз динаміки та структури джерел формування доходів ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» від виробничої діяльності засвідчив те, що в 2016 р. у порівнянні з 2015 р. та 2017 р. структура джерел доходів покращилася, а саме: протягом періоду дослідження зросли доходи ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» саме від реалізації продукції, що говорить про його розвиток.

6. Аналіз показників рентабельності ПАТ «Кондитерська компанія «АВК» в 2015 – 2017 рр., а саме рентабельності активів (майна); рентабельності основних фондів; рентабельності власного капіталу; рентабельності основної діяльності; рентабельності витрат підтвердив висновок про те, що для відновлення показників рентабельності в наступних періодах потрібно перш за все знизити витрати, адже коефіцієнт рентабельності витрат або їх окупності мав найбільше зниження (до 3,62%).

Результатом бакалаврської роботи є прибуток ПАТ «Кондитерська компанія «АВК».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р., № 436 – IV // Відомості Верховної Ради України 2003 р., № 18 – 22.
2. Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003.
3. Податковий кодекс України затверджений постановою ВРУ від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами та доповненнями)
4. За досвідом за кордон / [Електронний ресурс] – URL: <http://druzhbana-nova.com/uk/za-dosvidom-za-kordon.html>
5. «Конвеєрне виробництво» у «Дружбі-Новій» / електронний ресурс – <http://druzhbana-nova.com/uk/strip-till-u-druzhbi-noviy.html>
6. Стандарт бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246 // Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія, 2001. – 52/2 (467).
7. Стандарт бухгалтерського обліку 8 “Нематеріальні активи”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18.12.99 р. № 242 // Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія, 2001.
8. Сміт А. Дослідження про природу та причини багатства народів: Кн. I-III / А. Сміт. – М.: Наука, 1992.
9. Сей Ж.-Б. Трактат політичної економіки / Ж.-Б. Сей. – М., 1986.
10. Гелбрейн Дж. К. Економічні теорії та цілі суспільства / Дж. К. Гелбрейн. – М., 1973.
11. Стандарт бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318, № 242 // Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія, 2001. – 52/2 (467).
12. Стандарт бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290 // Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія, 2001. – 52/2 (467).

13. Стандарт бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318.
14. Стандарт бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 28 грудня 2000 р. № 353 // Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія, 2001. – 52/2 (467).
15. Стандарт бухгалтерського обліку 2 «Баланс», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 // Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія, 2001. – 52/2 (467).
16. Стандарт бухгалтерського обліку 14 «Оренда», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. № 181, № 242 // Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія, 2001. – 52/2 (467).
17. Бондар Н.М. Економіка підприємства: Навч. посіб./ Н.М. Бондар, В.Є. Вороніна, О.А. Гаєвський А.В. Калина (ред.); Міжрегіональна академія управління персоналом, – К.: МАУП, 2006.
18. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – Київ : Центр учбової літератури, 2010.
19. Дусановський С.Л. Економічні основи розвитку АПК в ринкових умовах. / Білан Є.М. // Тернопіль: «Збруч», 2003.
20. Кейнс Дж. М. Теорія зайнятості, відсотка і грошей/ Дж. М. Кейнс; пер. з англ. – М.: Прогрес, 1978.
21. Єгоров П.В. Формування механізму управління прибутком підприємства в умовах ринкової економіки : монографія / П. В. Єгоров, А. А. Кобець, Ю. В. Сердюк-Копчекчі ; Донецьк. нац. ун-т. - Донецьк : Юго-Восток, 2010.
22. Маркс К. Збірник: в 9 т. Т.7 / К. Маркс, Ф. Енгельс. – М.:Політероздат, 1987.
23. Мартенс В.П. Економіка сільського господарства: Підручник / В.П. Мартенс // Урожай, – Київ, 1995.

24. Молочний шатлл: комфорт для тварин, прибуток для господаря / електронний ресурс – <http://druzhba-nova.com/uk/molochniy-shatll-komfort-dlya-tvarin-pributok-dlya-gospodarya.html>
25. Мних Є. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. – Київ : КНТЕУ, 2010.
26. Гінс Г.К. Підприємець – М.,1992
27. Про кадри дбають заздалегідь / [Електронний ресурс]. – URL: <http://druzhba-nova.com/uk/pro-kadri-dbayut-zazdalegid.html>
28. Найт Ф. Поняття ризику та невизначеність / Ф. Найт // Thesis, 1995. Випуск 5.
29. Самойленко І. «Дружба-Нова»: «Більше грошей, а не тон» / І. Самойленко // Зерно, 2011. – № 06 (62).
30. Стецюк А.П. Розвиток механізмів фінансової адаптивності АПК України. – [Електронний ресурс] – URL: http://agrofin.com.ua/files/spa_06.pdf
31. Шафранович Г.А. Аналіз фінансової звітності / Г.А. Шафранович // Баланс, 2000. – № 43, 24 жовтня.
32. Шеремет А. Д., Негашев Е. В. Методика фінансового аналізу діяльності комерційних організацій: 2-е изд., перераб. и доп. / Д.А. Шеремет – М.: ИНФРА-М, 2008. – 208 с.
33. Шумпетер Й.А. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / Йозеф А. Шумпетер ; пер. [з англ.] Василя Старка. - К. : Києво-Могилянська академія, 2011.
34. Хмелевський О.В. Оцінка прибутковості підприємств: монографія / О. В. Хмельницький : Поліграфіст, 2011.
35. Черниш С. С. Економічний аналіз: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – Київ: Центр учбової літератури, 2010.
36. Бердар М.М. Фінанси підприємств. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010.
37. Гетьман О.О. Економіка підприємства / Шаповал В.М.// Навч. посіб. –2-ге видання. – К.: Центр учбової літератури, 2010.

38. Петруня Н.В. Фінансові результати як джерело формування активів сільськогосподарських підприємств / Н.В. Петруня // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит». Суми: СНАУ, 2007. – №1.
39. Романова Т.В. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах / Даровський Є.О.// Ефективна економіка, 2015. – №4. – [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3976>
40. Г.К. Дженкова Фактори зростання прибутку промислового підприємства / Культура народів Причорномор'я. – 2008.
41. Ю.С. Цал-Цалко Фінансовий аналіз: підручник. 276 – К. Центр учбової літератури, 2008.
42. Стасюк Г. А. Фінанси підприємств / Г. А. Стасюк. – Херсон: Олфіплюс, 2011.
43. Шеремет, О. О. Фінансовий аналіз / О. О. Шеремет. – К., 2009.
44. Шумпер Й. Теорія економічного розвитку : Дослідження підприємницького прибутку, капіталу, кредиту, відсотка та циклу кон'юнктури / Й. Шумпер; пер. з нем. – М., 1982.
45. Відомості про продукцію компанії «АВК» [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.avk.ua/ua/uk>

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А1 – Консолідований баланс ПАТ «Кондитерська компанія
«АВК» за 2014 – 2017 роки

Актив	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:				
залишкова вартість	123,00	89,00	65,00	46,00
первісна вартість	471,00	471,00	455,00	454,00
накопичена амортизація	348,00	382,00	390,00	408,00
Незавершене будівництво	0,00	0,00	942,00	3314,00
Основні засоби:				
залишкова вартість	184251,00	189040,00	188014,00	196016,00
первісна вартість	212236,00	233900,00	253565,00	282399,00
знос	27985,00	44860,00	65551,00	86383,00
Довгострокові біологічні активи:				
справедлива (залишкова) вартість	0,00	0,00	0,00	0,00
первісна вартість	0,00	0,00	0,00	0,00
накопичена амортизація	0,00	0,00	0,00	0,00
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0,00	0,00	0,00	0,00
інші фінансові інвестиції	0,00	0,00	0,00	0,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	0,00	0,00	0,00	0,00
Відстрочені податкові активи	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші необоротні активи	0,00	0,00	0,00	0,00
Усього за розділом I	184374,00	189129,00	189021,00	199376,00

Продовження таблиці А1

1	2	3	4	5
II. Оборотні активи				
Виробничі запаси	1861,00	4844,00	8291,00	9701,00
Поточні біологічні активи	1861,00	4844,00		
Незавершене виробництво	4,00	44,00	0,00	0,00
Готова продукція	0,00	0,00	0,00	0,00
Товари	0,00	0,00	0,00	0,00
Векселі одержані	0,00	0,00	0,00	0,00
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:				
чиста реалізаційна вартість	140785,00	191683,00	280349,00	304368,00
первісна вартість	140785,00	191683,00	280349,00	304368,00
резерв сумнівних боргів	0,00	0,00	0,00	0,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
з бюджетом	1243,00	4859,00	14370,00	5422,00
за виданими авансами	2957,00	33627,00	11018,00	16049,00
з нарахованих доходів	542,00	141,00	0,00	0,00
із внутрішніх розрахунків	0,00	0,00	0,00	0,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	856,00	2773,00	1458,00	1760,00
Поточні фінансові інвестиції	0,00	0,00	0,00	0,00
Грошові кошти та їх еквіваленти:				
в національній валюті	3450,00	6409,00	10495,00	28554,00
в іноземній валюті	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші оборотні активи	0,00	0,00	2173,00	5110,00
Усього за розділом II	151156,00	244239,00	328224,00	373051,00
III. Витрати майбутніх періодів	0,00	0,00	0,00	0,00
Баланс	335530,00	433368,00	517245,00	572427,00

Продовження таблиці А1

Пасив	На початок 1-го року	На кінець 1-го року	На кінець 2-го року	На кінець 3- го року
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
I. Власний капітал				
Статутний капітал	15390,00	15390,00	15390,00	15390,00
Пайовий капітал	0,00	0,00	0,00	0,00
Додатковий вкладений капітал	0,00	0,00	0,00	0,00
Інший додатковий капітал	0,00	0,00	0,00	0,00
Резервний капітал	3847,00	3847,00	3847,00	3847,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	82558	90161	97619	104615
Неоплачений капітал	0,00	0,00	0,00	0,00
Вилучений капітал	0,00	0,00	0,00	0,00
Усього за розділом I	182954,00	183597,00	184541,00	185590,00
II. Забезпечення наступних витрат і платежів				
Забезпечення виплат персоналу	65513,00	87724,00	122727,00	138301,00
Інші забезпечення	0,00	0,00	0,00	0,00
Цільове фінансування	6,00	2331,00	3,00	2980,00
Усього за розділом II	65519,00	90055,00	122730,00	141281,00
III. Довгострокові зобов'язання				
Довгострокові кредити банків	0,00	0,00	7050,00	6339,00
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	0,00	0,00	62299,00	61800,00
Відстрочені податкові зобов'язання	7881,00	7843,00	0,00	0,00
Інші довгострокові зобов'язання	0,00	0,00	0,00	0,00
Усього за розділом III	7884,00	7843,00	69349,00	68139,00
IV. Поточні зобов'язання				
Короткострокові кредити банків	0,00	0,00	9617,00	10485,00
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0,00	0,00	0,00	0,00
Векселі видані	0,00	0,00	0,00	0,00

Продовження таблиці А1

1	2	3	4	5
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	135450,00	220955,00	239973,00	269752,00
Поточні зобов'язання за розрахунками:				
з одержаних авансів	0,00	274,00	26,00	225,00
з бюджетом	555,00	1036,00	2375,00	3276,00
з позабюджетних платежів	0,00	0,00		
зі страхування	0,00	0,00	2061,00	2890,00
з оплати праці	2967,00	5329,00	7410,00	10178,00
з учасниками	20,00	49,00	73,00	72,00
із внутрішніх розрахунків	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші поточні зобов'язання	569,00	5634,00	2043,00	2984,00
Усього за розділом IV	144692,00	241928,00	263355,00	318698,00
V. Доходи майбутніх періодів				
Баланс	335530,00	433368,00	517245,00	572427,00

Таблиця А2 – звіт про фінансові результати

Стаття	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік
I	3	4	5	6
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	310722,00	434188,00	822581,00	897388,00
Податок на додану вартість	62144,40	86837,60	164516,20	179477,60
Акцизний збір	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші вирахування з доходу				
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	248577,60	347350,40	658064,80	717910,40
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	297564,00	413277,00	753641,00	821691,00
Валовий :				
прибуток	23158,00	20911,00	68940,00	75697,00
збиток	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші операційні доходи	24144,00	88266,00	12582,00	9029,00
Адміністративні витрати	19961,00	18508,00	21031,00	26215,00
Витрати на збут	1483,00	3337,00	42545,00	44792,00
Інші операційні витрати	22013,00	86389,00	16541,00	12599,00

Продовження таблиці А2

Фінансові результати від операційної діяльності :				
прибуток	3845,00	943,00	1405,00	1120,00
збиток	0,00	0,00	0,00	0,00
Доход від участі в капіталі	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші фінансові доходи	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші доходи	5,00	4,00	0,00	26,00
Фінансові витрати	0,00	0,00	0,00	0,00
Втрати від участі в капіталі	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші витрати	8556,00	333,00	5,00	1,00
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:				
прибуток	0,00	614,00	1400,00	1145,00
збиток	0,00	0,00	0,00	0,00
Податок на прибуток від звичайної діяльності	296,00	-1192,00	-1198,00	-815,00
Фінансові результати від звичайної діяльності :				
прибуток	0,00	0,00	0,00	0,00
збиток	0,00	0,00	0,00	0,00
Надзвичайні :	0,00	0,00	0,00	0,00
доходи	0,00	0,00	0,00	0,00
витрати	0,00	0,00	0,00	0,00
Податки з надзвичайного прибутку	0,00	0,00	0,00	0,00
Чистий :	0,00	0,00	0,00	0,00
прибуток	0,00	0,00	202,00	330,00
збиток	4410,00	578,00	0,00	0,00